Է ՏԱՐԻ 1800 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 5 ԱՐԱՑ 4382 — Հ. Տ. 12 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1890 — Ն. Տ. 24 ՅՈՒՆՈՒՆՔ 1890 — ՀԻՋՐ. 2 ՀԻՄԱԶԻԼ ԱԽԸՐ 1307 ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամբողջ տարի	160
Կիսատարի	80
Եռամսեայ	40
Դուրսառայ՝ Տարեկան	200
» » Վեցամսեայ	100
Սաստիկ երկիրներէ տարեկան	56
» » վեցամսեայ	28

Դարձ դրկուած ձրագրեր նորէն նոր բաժինի մը համար է Խմբագրութեան դրկուած նամակ կամ գրութիւն առ յարգել։

Les annonces sont reçues AUX BUREAUX DU JOURNAL

Direction du journal ARKEVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

Կ. ՊՈԼԻՍ, 12 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, 1890

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍՈՒԹԻՒՆ

Կարնոյ գաւառական վարչութեան և Պատրիարքարանի միջև հակադրբաշարժ խնդիր մը կը յուզուի ժամանակէ մ'ի վեր։ Կարնեցիք պատրիարքական փոխանորդ Իւթիւճեան Տ. Գէորգ Ս. վարդապետն իրենց առաջնորդ ընտրելով, խնդրեցին Պատրիարքարանէն որ եպիսկոպոսական վկայագիր տրուի իրենց ընտրեալին, որ յիշեալ ձեռնադրուելով իւր պաշտօնին գլուխն անցնի։ Պատրիարքարանն, այսինքն կեդր. Վարչութեան Խառն ժողովը, վաւերացուց Ն. Գերապատուութեան ընտրութիւնը, բայց որոշեց որ ժամանակ մը պաշտօնավարելէ ետքն եպիսկոպոս ձեռնադրուի։ Կարնեցիք պահանջեցին որ անմիջապէս ձեռնադրուի, և առարկեցին թէ իրենց առաջնորդ եպիսկոպոս պէտք է լինի անպատճառ, որպէս զի նահանգին Իտարէի վարչական ժողովին մէջ Հայոց եպիսկոպոսին յատկացեալ աթոռին վրայ կարենայ բազմիլ, և արժան եղած ազդեցութիւնն ի գործ գնել։ Պատրիարքարանն, այս առարկութեան օրէն չանգիտանալով հանդերձ, պատճառ չտեսաւ իւր որոշումը փոփոխելու։ Կարնեցիք ալ դիմում չեն ըներ սակայն, և մինչեւ իսկ յայտարարեր են որ զԴեր. Իւթիւճեան առաջնորդ կ'ընդունին ա՛յն պայմանաւ միայն որ իրրեւ եպիսկոպոս դայ, կամ դէթ եպիսկոպոսական վկայագիրն իւր Ծոցը գրած։ Ո՞ր կողմը դիմում պիտի ընէ։ Պատրիարքարա՞նը թէ Կարնոյ գաւառական ժողովը։ That is the question։

Մեք որ Նախորդ պատրիարքական փոխանորդին ընտրութիւնը կատարուելուն պէս շնորհաւորեցինք Կարնեցիներն իրենց լաւ ընտրութեան համար, և հաչակեցինք Ն. Գերապատուութեան բարեմասնութիւններն և ազգասէր ծառայութիւններն, անշուշտ համամիտ ենք իւր եպիսկոպոսացման, և տարակոյս չունինք թէ լաւ չանցած բերկրութեամբ պիտի ողջունենք զինք ի կարգ արժանաւոր հայ եպիսկոպոսաց։ Բայց Կարնոյ գաւառական վարչութեան և Պատրիարքարանի վէճին ներքեւ սկզբունքի քանի մը խնդիրներ կը նշմարենք, զորս հարկաւոր ուշադրութեան մատուցանել անօգուտ չենք համարիր։

Նախ, չենք կրնար ընդունիլ որ երբ Պատրիարքարանն իւր մէկ որոշման վրայ պնդել հարկ դատէ, գտնուի գաւառական վարչութիւն մը որ իւր հակառակ որոշման վրայ յամառի մեայ ցվերջ։ Սահմանադրական վարչութեան մէջ լինի թէ միապետական վարչութեան մէջ, տարբերութիւն չկայ։ Ինչպէս միապետ մը իրաւունք չէ տրուած յամառելու մեալու իրենց այն որոշմանց վրայ որք կեդրոնական բարձրագոյն իշխանութեան կամաց և որոշմանց կ'ընդդիմարին։ Թէ վէճի ներքեւ գտնուող եպիսկոպոսական իրենդրոյն վրայ ի՞նչ կը խորհինք՝ քիչ մը ետքը պիտի պարզենք։ Բայց հոս սա կէտին վրայ պնդել հարկ կը դատենք թէ վարչային կարգապահութեան տարրական սկզբունք է որ գաւառական վարչութիւն մը, երբ համոզում գոյացուցած է որոշման մը վրայ որ Պատրիարքարանի կամաց հակառակ կուգայ, պատչաճ ծանրութեամբ պարզէ և փաստաբանէ իւր հայեցքը, բայց ո՛չ թէ յամառի ցվերջ։ Վերջին խօսքը Կեդրոնական Վարչութեան պէտք է մնայ։ Հանրային կարծեաց կը վերաբերի դատել թէ իրաւունքն ո՞ր կողմին էր։ Եթէ ընդունինք թէ գաւառային վարչութիւն մը իրաւացի պահանջման մը վրայ իւր որոշումն հաստատ պահէ, կը հարկադրինք ընդունիլ թէ ուրիշ գաւառային վարչութիւն մ'ալ անիրաւ պահանջման մը վրայ կրնայ յամառիլ։ Եւ յայնժամ ո՞ւր կը մնայ վարչային կարգապահութիւն, հանրային գործոց բարեյարգար ուղղութիւն։ Կարնեցւոց գործնական ողջմտութենէն բնաւ չսպասուիր որ Կեդրոնական Վարչութեան դէմ տեսակ մ'ըմբոստութեան օրինակ տան միւս գաւառներու։

Առ այս պէտք չէ առարկեն մեր Կարնեցի բարեկամք թէ քանի որ առաջնորդն իրե՛նք կ'ընտրեն, քանի որ առաջնորդն իրե՛նց պէտք է, անիրաւութիւն է զլանալ այն հանգամանքն ու աստիճանը զոր իրենք կարեւոր կը դատեն իրենց առաջնորդին,— այն է՝ եպիսկոպոսութիւն։ Բայց առաջնորդը գաւառէն եւեթ չի բիր։ Կեդրո՞նն ևս առաջնորդական ընտրութեան գործոյն մէջ իւր բաժինն ունի. առաջնորդը գաւառին եւեթ պէտք չէ. Կեդրոնի՞ն ևս ներկայացուցիչն է։ Ապա ուրեմն, գաւառն չափ Կեդրոնն ևս կարող է որոշել թէ առաջնորդը վարդապե՞տ պիտի լինի թէ եպիսկոպոս, թէ ե՛րբ պէտք է եպիսկոպոս ձեռնադրուի, ևն։

Մեաց որ, ամեն թեմի մէջ ամեն ժամանակ եպիսկոպոս ունենալ հարկաւոր չէ։ Եպիսկոպոսութիւնն այս աստիճան ածանցնելու պէտք չկայ բնաւ։ Բայտնի է թէ Ցունաց Պատրիարքարանի Սինոդին գաւառական մետրապոլիտք (առաջնորդք) երկերկու տարի կ'անդամակցին կարգաւ, նոյն երկամեայ միջոցին իրենց թեմերը կառավարելով ի ձեռն փոխանորդաց, որք եպիսկոպոս չեն, բայց և այնպէս Իտարէի վարչական ժողովոյ մէջ արժանապէս կը ներկայացնեն յոյն հասարակութիւն։ Բոլոր ախոռի և կառավարական ազդեցութեան խնդրոց անտարբեր չեն բնաւ, բայց նոյն իսկ եպիսկոպոս առաջնորդ ունեցող թեմերն այսպէս պարբերաբար վարդապետաց ձեռք թողուլ չեն վարանիր։ Օրմանեան Սրբազան բաւական ժամանակ իբրեւ վարդապետ կառավարեց Կարնոյ թեմն, և ո՛չ մէկ Կարնեցի կրնայ դանդաղիլ թէ այս պատճառաւ դործերը գէշ կառավարեցան։

Այսօր քիչ վարդապետներ ունինք որք ծայրագոյն չլինին, և քիչ ծայրագոյն վարդապետներ որք ո՛և է պատուհութեամբ եպիսկոպոսանալու հեռամուտ չգտնուին։ Եւ սակայն, եպիսկոպոսութիւնը բարձրագոյն աստիճանն է զոր Հայ Եկեղեցին կրնայ տալ իւր պաշտօնէից՝ ի վարձատրութիւն անոնց անցեալ ծառայութեանց և ի խրախոյս ապագայ գործունէութեան։ Ազգային կարեւոր պաշտօններ չվարած, փորձառութիւն չտացած վարդապետ մը գաւառ երթալուն պէս զինքն եպիսկոպոսացնելու ձեռնարկել ո՛չ այն գաւառին օգուտ է, ո՛չ ալ եկեղեցւոյն։ Կը դանդատուի թէ վարդապետներ կան որք յօժարած են գաւառներն երթալ միայն ի սէր եպիսկոպոսութեան, և եպիսկոպոսանալէն անմիջապէս ետք գաւառային կեանքն անտանելի, գաւառային կլիմայն վատառողջ գտնելով կ. Պոլիս վերադարձած են, Լաւագոյն չէ՞ ուրեմն վարդապետները բաւական ժամանակ փորձել և գործածել գաւառաց մէջ, և յայնժամ եւեթ եպիսկոպոսութիւն տալ անոնց երբ սէր կապեն գաւառին, այն գաւառին մանաւանդ որուն հետ պիտի պտակուին, և գործնականօրէն կարողութիւն ցուցնելով՝ վստահութիւն տան թէ իրրեւ եպիսկոպոս իրենց գաւառային պաշտօնավարութիւն աւելի եւս օգտակար պիտի լինի ապագային մէջ։ Եւ յետոյ, կլիմայի խնդիրն ալ կայ։ Ենթադրենք թէ վարդապետ մը այն ինչ գաւառէ առաջնորդ ընտրուելուն պէս եպիսկոպոսութեան կոչուի։ Հապա եթէ այն գաւառին կլիմայն չյարմարի՞ իւր առողջութեան։ Ո՞ւր կը մնայ Հայ Եկեղեցւոյ հին աւանդութիւնն որով եպիսկոպոս մը իւր վիճակին հետ զօրեղապէս կապուած, պտակուած կը մնար։ Բայց եթէ՝ ուշիարհական կարգին մէջ՝ պտակուողք նախապէս զիրար ճանչելու պէտք ունին, որպէս զի իրենց միութիւն տեւականութեան երաշխաւորութիւն ընծայէ, ո՞չ ապաքէն գաւառն և առաջնորդն ալ՝ իրենց միութեան անքակտելի կնիքը տալէն առաջ՝ զիրար ժամանակ մը ճանչելու հարկին մէջ կը գտնուին։

Այս դիտողութիւնք, ինչպէս կանխաւ ըսինք, խնդրոյն սկզբունքին եւեթ կը վերաբերին։ Կարնոյ նորընտիր առաջնորդին եպիսկոպոսացումը չենք դատեր։ որովհետեւ այդ մասին մեր նպաստաւոր համոզումն արդէն յայտնած ենք։ Բայց վայր իւր բովանդակ պաշտօնավարութեան մէջ Գեր. Տ. Գէորգ Ս. վարդապետ վարչային կարգապահութեան նախանձախնդիր երեւցած է, և ներկայ պարագային մէջ ալ ինքնամիջական եպիսկոպոսացման ծայրայեղ փափաք մը ցոյց չի տար։ Իրենց արժանեաց գիտակցութիւնն ունեցող եկեղեցականք այնպիսի անհամբերութիւններով չեն տառապիր։ Ողջամիտ կարծեցիներն ալ դիտեն կարծենք թէ քանի մը ամիս առաջ կամ քանի մը ամիս հետը եպիսկոպոսացում մեծ տարբերութիւն չըներ իրենց թեմին և իրենց առաջնորդին համար։ Գերութիւնեան վարդապետի մտնելուը արժանիքն ի նկատ առնելով, Պատրիարքարանը կրնար անմիջական եպիսկոպոսացման արտօնութիւն տալ։ Բայց քանի որ այս արտօնութիւնը ժամանակ մը ետքը տալ արժան դատած է կեդր. Վարչութիւնը, գաւառական ժողովոյ մը յամառութեամբ չէ որ Պատրիարքարանն իւր որոշումը պարտի փոխել, և ստորադաս իշխանութեան մ'ընել չուզած բանն ինք ընել, այսինքն՝ զիջանիլ։ Պատրիարքարանն իւր որոշումն հաստատ պարտի բռնել՝ յօրինակ ուրիշ գաւառներու որք կրնան փոխուիլ Կարնոյ գաւառական ժողովոյն պահանջումն աւելի անընդունելի յատկութիւններ տածելու։ Արդի Ս. Պատրիարքին օրով վարչային իշխանութիւնը թոյլ բռնուած է կ'ըսուի։ բայց Ամեն. Տ. Խորէն Սրբազան ամեն բանէ աւելի եկեղեցական կարգապահութեան նախանձախնդրութիւն կը ցուցնէ, և՝ չանտեսելով հանդերձ իւր նախորդ փոխանորդին անուրանալի արժանիքն՝ ամեն իրաւունքներ ըստ արժանւոյն գոհացնելու միջոցը պիտի գտնէ անշուշտ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐՆ

ՊԱԼԿԱՆԵԱՆ ԹԵՐԱԿՈՂՔԻ

Վիեննայէ թղթակիցը կը հեռագրէ որ թէպէտ Զեռնակորայի իշխանն իւր պաշտօնական լրագրոյն մէջ ամեն Սերպերու ազատագրման խօսք կ'ընէ, բայց Զեռնակորայի և Բ. Դրան միջև յարաբերութիւնք շատ լաւ են։ Մի քանի օր յառաջ Պէրլինի կառավարիչն, Ն. Քոտարայի կուսակալին հրամանաւ, օրիորդաց եկեղեցականներ և վաճառականներ ղրկեց՝ յանուն օսմ. իշխանութեանց ողջունելու Զեռնակորայի մետրապոլիտ Միթրոֆան արքեպիսկոպոսն, որ ալ պանեչեռնակորեան սահմանաց վրայ ի Վասայեւիչի եկեղեցի մը օծելու եկած էր։ Քաղաքավարական այս անսովոր ցոյցին վրայ, չեռնակորացի արքեպիսկոպոսը շնորհակալեաց նամակ մ'ուղղած է օսմ. իշխանութեանց։

—Նոյն թղթակից կը ծանուցանէ նաեւ թէ ի խնդրոյ Նիքոլա իշխանին, Իփէքի սերպական վանուց պահպանութեան համար տեղային իշխանութիւնք զգուշական միջոցներն աւելցուցած են։

ՓՈՐԹՈՒԿԱԼ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ

Ֆրանսական լրագիրք Լիսսոնէ հեռագիր կ'առնուն՝ ծանուցանող թէ Գերմանիոյ, Ռուսիոյ, Աւստրիոյ եւ Թուրքիոյ դեսպանք դիտողութիւն ընեն Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան, որոյ խիստ ընթացքը գժտական դիրքի մէջ կը դնէ Փորթուկալի թագաւորութիւնը։ Կալլէսի իշխանն ևս համամիտ չէ եղեր Սայզպրրի մարքիզին խստութեան, և Վիքթորիա Թագուհին, Փորթուկալի հետ անհամաձայնութիւնը բառնալու համար, դեսպանախորհրդոյ մը գումարման համաձայնութիւն յայտներ է։

Անգլիոյ ազատական լրագիրք ընդհանրապէս չափազանց խիստ կը դատեն Լորտ Սալզպրրիի ընթացքը Փորթուկալի նկատմամբ։ Ընդհակառակն, Պահպանողականք կը կարծեն թէ Փորթուկալի դէմ բռնուած ընթացքը Լորտ Սալզպրրիի դահլիճին ժողովրդականութիւնն աւելցուցած է, այն աստիճան որ կ'ըսուի թէ Լորտ Սալզպրրի երեսփոխանական ընտրութիւնները պիտի փութացնէ։

—Փէշբէր Լորտ հեռագիր մը կը հրատարակէ, ծանուցանող թէ՝ Անգլիոյ խիստ ընթացքէն զգածեալ՝ Փորթուկալի Փարլոս թագաւորը քաղաքավարական նամակաւ մը Վիքթորիա Թագուհւոյն եւս դրկած է Բազանեաց և Մնրակապի բարձր պատուանշանները զորս Թագուհին իրեն նուիրած էր մնտերս։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Փարիզի եօթն շրջանակաց մէջ երեսփոխանական ընտրութիւնք փետր. 4/16 ին պիտի կատարին, ի փոխարէն այն պատանեկական ընտրութեանց զորս անվաւեր հռչակեց Երեսփ. ժողովը։ Պուլանժէականք մեծ հացկերոյթի մը կը կազմակերպեն, որ յաւուր 27 ին տեղի պիտի ունենայ, Պուլանժէ զօրավարին Փարիզի երեսփոխան ընտրուելուն տարեդարձին առթիւ։ Այլ ի՞նչ փոփոխութիւն 1889 յունուար 27 էն մինչեւ 1890 յունուար 27։ Ո՛չ մէկ թեկնածութիւն, ո՛չ մէկ կուսակցութիւն մէկ տարուայ միջոցին այնչափ բարձրէն այսչափ վար չէ ինկած։

—Պուլանժէական գործիչներէն մէկ երկու հոգի շարունակ կը գտնուին Զոր. Պուլանժէի քով ի Ժերսէյ։ Վերջին անգամ Պ. Լաս կը գտնուէր հոն։ Ի Փարիզ վերադարձին, այս մարդ, անվաւեր հռչակեալ երեսփոխան, պատմեց թէ «Զոր. Պուլանժէ վերջնապէս վակեալ կը նկատէ օրինաւոր գործունէութեան շրջանը։ Վեց ամիսէ հետէ անցած գարձած բաներ կը ցուցնեն թէ կանոնաւոր միջոցներով բան մը կարելի չէ ընել ի Ֆրանսա։ Այժմ պէտք է բռնի ոյժի դիմել, ըմբոստութեան առիթ փնտռել առաջին պատահութեամբ։ Պուլանժէական կուսակցութիւնն այսօր նոյն վիճակին մէջ կը գտնուի յորում էր հանրապետական կուսակցութիւնը Լուի Ֆիլիփի թագաւորութեան եւ Նափոլէոն Դ-ի կայսրութեան օրով, որովհետեւ խորհրդարանական հանրապետութեան և միապետութեան միջև տարբերութիւն չկայ բնաւ։»— Բայց պէտք չէ կարծել թէ այս պուլանժէական սպառնալիք հետեւանք ունենան։ Զէն ի ձեռին պիտի մարտնինք ըսող կուսակցութիւնք երբեք զէնքի չեն դիմեր, և Պուլանժէ որ օրինաւոր գործողութեան համար Ցրանեան վերադառնալու չհամարձակեցաւ, զինեալ գործողութեան մը գլուխ լինելու համար հոն չպիտի վերադառնայ անշուշտ։

ՀԱՄԱՃԱՐԱԿՆԵՐՈՒ ԱՌԹԻՒ

Առօթոյի դքսին մահաբեր հիւանդութիւնն Ինֆլուենցա էր՝ թոքատապի փոխուած։ Նոյն հիւանդութեան զոհ գնաց նոյն օր՝ Հռոմի Ֆրանսական դեսպան Պ. Մարբանի։ Այս ըսել է թէ Ինֆլուենցան կը շարունակէ ազատալի զոհեր ընել յետոյ։

Վերջին երեք տասոյ մէջ ի Վիեննա կատարուած պնուութիւններէն բժիշկներն հետեւցուցած են թէ երեք տեսակ Ինֆլուենցա կայ։ 1. Սովորական Ինֆլուենցա, տենդով և դեղերային ցաւերով, որ վտանգաւոր չէ, քանի որ 400 վարակեալներէ երեքը միայն կը մեռնին։ 2. Կուրծքի Ինֆլուենցա, որ թոքերուն կը փարէ, և 100 ին 20 մահացու վախճան կ'ունենայ։ 3. Ուղեաց Ինֆլուենցա, որ նմանապէս մահացու է 100 ին 20 համեմատութեամբ։ Այս վերջին երկու տեսակներ յաճախ կուգան երբ սովորական Ինֆլուենցան լաւ չդարմանուի։

ՑԱՄԵՐԻԿԱ

Գ. ժորժ Վանդերպիլթ, հանգուցեալ հռչակաւոր միլիոնատիրոջ զաւակաց մին, կ'ամուսնանայ Զարլսթոնցի Օր. Մէրի ճոնսթոնի հետ։ Գ. ճորժ Վանդերպիլթ իւր բաժին ունի 100 միլիոն ֆրանկ հարստութիւն։ Վանականութեամբ կամ սեղանաւորութեամբ չի պարապիր, և ինքզինք գրականութեան տուած է բոլորաձեւէրս։

—Նիւ Եորք կը հեռագրուի թէ փապուղի (թիւնէլ) մը պիտի շինուի Սպրեւելեան գետին ներքեւ, որով նիւ Եորք պիտի միացուի Պրուքլինի հետ, որ նիւ Եորքի դիմացն է, ինչպէս Սկիւտար՝ Պոլսոյ։

ՌՈՒՄԱՆԻԱ

Ռումանիոյ Խորհրդարանը գումարուելուն պէս, պատերազմական նախարարը պիտի խնդրէ պէտք եղած վարկն՝ հինգերորդ զօրաբանակի մը կազմուելուն համար։ Այս զօրաբանակ Պուքրէշի պաշտպանութեան պիտի յատկանայ, մայրաքաղաքին ամրութեանց շինութիւնն աւարտելուն պէս։

ՍԵՐԳԻԱ

Սերպ կառավարութիւնն հաստատեցաւ Կակարին ռուս իշխանի առաջարկութեան, որ արտօնութիւն կը խնդրէր երկաթուղի մը շինելու Գլասովից մինչեւ միջազգային երկաթուղագիծն ի Պելկրատ և Նիշ։ Իշխանն ի Գլասովոյ պիտի հաստատէ իւր ռուսական քարտէզի մասերանոցն։ Այս շինութեան համար ռուսական ընկերութիւն մը պիտի կազմէ։ Նաթալի թագուհի չատ կը համակրի այս առաջարկութեան, և իւր անձնական դանձէն մեծակակ գումար մը յատկացուցած է ի մասնակցութիւն նոյն շինութեան։

—)(55)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻԼ ՄԱՌԻ

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԴՐԱԽՏ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԺԷՈԹՌԻԻՏ

Այդ դարակներուն մէջ թուղթեր կան։ Բայց թուղթերուն տակ, դարձեալ բանալիներ։

—Այս անգամ, ձեռք անցուցի՛նք։

Երկուքը մէկական գրասեղանին վրայ կը յարձակին։ Շուտ մը կը բանան փականքն որ լայն և խորունկ դարակներ երեւան կը հանէ, նմանապէս կղզուած։

Բացուած գրասեղանին խորը կ'ներսին տակաւաթիւ արժէթուղթք, փոքրիկ ծրար մը անուանական բաժնեթղթոց որք քանի մը չեն կրնար ծառայել։

—Այս չէ, ըսաւ Լա Հէյոն դողահար, այս չէ։ ։ ։ տակի և պանքոտոմ միայն։ ։ ։ Այս մեծ դարակներով լեցուն տակի, բանով խառնուելու չարժ առատ, նաև պանքոտոմներ, ծրարներով պանքոտոմք։

Լա Հէյոնի ձեռքերը կը դողդոջան, Ռընոտիէռ կը սրբէ իր քրտնաթոր ճակատը։

Ժամ առաջ լմնցնելու աճապարանքին մէջ բաժնեթուղթք կը թափթփին իրենց տուր առաջեւ, տասնի չափ հազար ֆրանքնոց պանքոտոմներու հետ։

Կարեւորութիւն չեն տար։ Անոնց վրայ կը կոխտեն։

Իրենց չուրջն, ամեն բան, անբացատրելի անկարգութեան մը մէջ է։

Լա Հէյոն դուռ է առաջին դարակին բանալին։

Կը պատրաստուի բանալ զայն։

—Պիտի տեսնես, կըսէ, պիտի տեսնես։

Ցանկարծ, իրենց ետին, ահաբեկ ճիչ մը կ'արձակուի։ ահռելի և խառնուռ ճիչ մը՝ սոսկման և բարկութեան։

—Ա՜հ, գողե՛ր, գողե՛ր։

Երկու թշուառականք գլուխնին կը դարձուցեն և վիրժինիի առջեւ՝ կը մնան արձանացեալ, գունատ, անխօս։

Եւ պառաւը կը կրկնէ, բոլորովին ներս մտնելով։

—Ա՜հ, գողե՛ր, սրբապիղծնե՛ր։ ։ ։ մեռելի մը առջեւ, մեռելի մը առջեւ։ Թշուառականնե՛ր։

Այն սոսկալի վտանգին առջեւ որում մատնուած է, Ռընոտիէռ քիչ մը պաղարիւնութիւն կը գտնէ։

—Ի՞նչ կ'ըսես, պառա՛ւ։

—Կ'ըսեմ թէ դուք տէրս մեղսպտեալ ուզեցիք։

—Դուն խենդ ես։

—Ո՜հ, գործն ակներեւ է, գողութիւնը կատարած ատեննիդ բռնեցի զձեզ։ Եթէ կրնաք ուրացէք։

—Շիտակը, շատ տարօրինակ է քու ամբաստանութիւնդ։

—Ուրեմն ի՞նչ կը փնտռէիք այդտեղ։

—Բայց ։ ։ ։

—Պատասխանեցէ՛ք։ Բանալիներն ո՞ւր գտաք։ Գրասեղանին դարակներո՞ւն մէջ։ Ինչո՞ւ տարառին գրպաններո՞ւն մէջ։ Կ'երեւի թէ ամեն տեղ փնտռած էք։ Ո՛հ, թշուառականներ։ Ինքը՝, տոքթոր մը, բժիշկ մը, ո՜հ։ Ատատուած իմ։

—Պիտի լռե՞ս։

—Ո՛չ։ Ամեն տեղ պիտի ըսեմ տեսածս։

—Պիտի ըսե՞ս։

—Այո՛։

—Հաստատ որոշա՞ծ ես։

—Այսօր իսկ պիտի սկսիմ։

—Բայց իմ կորուստս է այդ։

—Մեծ բան մը չես կորանցուներ։

—Լա՛ւ մտածէ։

—Ո՛չ։ Մտածելը ձեզի հետ մեղսակից ըլլալ է։ Ո՛հ, գողե՛ր։

—Սակայն, տե՛ս։ Դեռ բան մը չգողցանք։

—Ժամանակ չունեցաք։

—Եթէ ուզես լռել, ո՛չ ոք կիմանայ։

—Այո՛, այդ իրաւ է, ո՛չ ոք։ Բայց կը տեսնէք, պարոն Ռընոտիէռ, ես գեղջուկ կին մըն եմ, եւ տեսէ՛ք թէ ինչ կը մտածեմ։ Մարդ մը այսպէս մէկ անգամէն չկրնար այսպիսի սոսկալի մը գործելու յանդգնիլ։ Ո՛չ։ Ասկից առաջ սոսկալի գործագործ եղած ըլլալու է։ Ապահով եմ թէ ձեր առաջին փորձը չէ այս։ Երբ ամեն բան ըսեմ դատաւորներուն, ձեր կեանքը պիտի քննեն, եւ եթէ բան մը չգտնեն, շիտակը շատ պիտի զարմանամ, պարոն Ռընոտիէռ։

—Լռէ՛ կամ զգուշացի՛ր։

—Այս տեղէն հեռացէ՛ք կ'ըսեմ։

Ռընոտիէռ եւ Լա Հէյոն իրարու երես նայեցան։ Այդ նայուածքին մէջ չես գիտեր ինչ գազանային համակերպութիւն մը կար։

—Դեռ պիտի խօսի՞ս, ճատո՛ւկ։

—Ուրեմն դուք ձեր գործը՞ պիտի շարունակէք։

—Այո՛։

Պառաւը դէպի դուռն յառաջացաւ։

Ռընոտիէռ անոր ճանբան կտրեց։

—Ես կ'ըսեմ քեզ թէ մարդու բան չը պիտի ըսես։

—Ո՞վ կ'արգելու զիս։

—Ես։

—Ինչպէ՞ս։

—Հիմայ կը տեսնես։

Բժիշկն երկու ձեռքերն երկնցուց, ու մատներովը Վիրժինիի կոկորդը սեղմեց։

Պառաւը խորթաց։

—Օգնութի՛ւն։

Բայց աղաղակը կոկորդին մէջ մնաց։

Ոտքի վրայ էր, լեզուն ակռայներուն մէջտեղ, աչքերը դուրս ինկած, Ռընոտիէռի բազկացը մէջ որք բռնած էին զինքը։

Լա Հէյոն, ահաբեկ, սենեկին խորը կը դիտուր, յիմարական նայուածքով մը։

Դուրսէն, արբեալի մը երգը կը լսուէր։

Մրա-ա-մոռն էր որ կ'անցնէր։

Միեւնոյն ժամանակ լսուեցաւ բոժոժներն եզանց հոսի մը զոր արտաքսիրը կը տանէին, դեկին առջեւ։

Եւ Ռընոտիէռ, դիւային ժպիտով մը։

—Այսպէս, չպիտի կրնաս խօսիլ, կը տեսնե՛ս։

Վիրժինի ո՛չ մէկ շարժում կ'ընէր։ Եւ ո՛չ իսկ ինքզինքը կը պաշտպանէր։

Ցանկարծ գլուխը՝ փոխանակ կանգուն մնալու, թշուառականին բազուկին վրայ ինկաւ անկենդան։

Ռընոտիէռ կոկորդը կը սեղմէր միշտ։

Պառաւին մտրմիները տատանեցաւ։ Բոժիշկը թողուց որ գետին իյնայ։

Այլ ևս չշարժեցաւ։ Մեռած էր։

—Ա՜հ, ահա Աստուած, կը մրմնջէր Լա Հէյոն, որուն բոլոր անդամները սոսկալի դողով մը կը շարժէին։ Ա՜հ, տէր Աստուած, ի՞նչ պիտի ըլլանք։

Եւ նայուածքը, բնազդաբար, յառեցաւ գէպի Բուրժայի դիակն, իբր թէ վախնար այդ մշնջենապէս հոն մկայէն։

Ռընոտիէռ տեսակ մը կատաղի արբեցութեան մէջ էր։

—Շո՛ւտ, ըսաւ, այս անգամ մահու և կենաց խնդիր մըն է։ Ամապարենք։

Լա Հէյոն բանալիները ձեռքը պահած էր։ Գրասեղանին մօտեցաւ։ Դժուարաւ ոտքի վրայ կը մնար։ Փորձեց դարակները բանալ, բայց այնպէս զօրաւոր կերպիւ կը դողար որ չէր յաջողեր եւ անյարմար բանալիները, փոյլուն մահոգեղեղին վրայ, կզպանքներուն երկայնութեամբ, ակներեւ սկրթուքներ առաջ կը բերէին։

—Տո՛ւր, ըսաւ բժիշկն անհամբերութեամբ։

Բանալիները ձեռքէն խլեց եւ սկսաւ ինք գործել։

Առաջին դարակը բացաւ։ ։ ։

Երկու թշուառականք իրարու երես նայեցան, չատ աւելի գունատ քան պահ մը առաջ երբ Վիրժինի մեռած էր։

Դարակը պարապ էր։

Շուտով, Ռընոտիէռ երկրորդ դարակը կը բանայ, այս անգամ իր ձեռքն ալ կը դողայ, ինչպէս կը դողար Լա Հէյոնի ձեռքը։

Երկրորդ դարակին մէջն ալ ոչինչ։

Երրորդ դարակին մէջ, դարձեալ ոչինչ։

Այն տեղն վայրագ կատաղութիւն մը կը պատէ Ռընոտիէռը։ Թեղկուհւոյն վրայ կը յարձակի և իր հզօր ձեռքերով կը ցընցէ զանիկայ։

Լա Հէյոն կը կարծէ թէ զինքն ալ պիտի խղդէ Վիրժինիին նման։

—Օգնութի՛ւն, օգնութի՛ւն։

—Ինչո՞ւ ստեցիր։

—Չի ստեցի։ Տեսած էի, շատ լաւ տեսած էի։

—Այդ ոսկի՞ն, այդ պանքոտոմները՞։ Ո՞ւր են։

—Չեմ գիտեր։

—Թշուառակա՛ն։

—Մի՛ սպանե՛ր զիս, մի սպաններ զիս։ Ցանցանքն իմս չէ։ Կ'երդնում թէ ամենքն ալ հոս էին։ ։ ։ կ'նբեւայ թէ ուրիշ տեղ փոխագրեր է։ Գլուա կամ Օրլէան տարած ըլլալու է։ Շատ հարստութիւն կար այստեղ։ Ուշ հասանք։

(Շարունակելի)

ԸՆԴՈՒՆԵՄ Պ. ՍԹԷՆԼԻԻ

Լոնտոնի գաւառային ժողովոյն մէջ, ընդ նախագահութեամբ ազատական Լորտ Ռոզպէրիի, շահեկան վիճաբանութիւն մը տեղի ունեցաւ Պ. Սթէնլիի վրայ։ Պ. Ջիլմինկ Ուիլիըմս առաջարկեց որ ժողովն հանդիսաւոր ընդունելութիւն մ'ընէ առ Պ. Սթէնլի, որպէս պիտի ընէ Լորտ քաղաքապետն, իւր խորհուրդով, օրք միայն Լոնտոնի մէջնաքաղաքը (Սիթի) կը ներկայացնեն։ Ընկերվարական կուսակցապետ Պ. Ճոն Պրընս բողոքեց։ Բաւ թէ ինք եւս երկար ժամանակ յԱֆրիկէ բնակած լինելով, գաղափար կազմած է ափրիկեան գործոց վրայ։ «Պ. Սթէնլի յօգնութիւն էմին փաշայի իւր ուղեւորութեան մէջ բան չըրաւ քաղաքակրթութեան համար։ Իւր միակ նպատակն էր 160,000 ռակառաչափ փղոսկր բերել, յորմէ Արեւելեան Ափրիկէի անգլ. ընկերութեան առեւտրական շահուց։ Այս միակ պատճառաւ Պ. Սթէնլի Ափրիկէի մէջ այնչափ մարդոց արիւնը մնաւ, իրեն ընդդիմացողները մահուամբ պատժելով, և իւր ուղեկցաց ոսկերօք ծածկելով իւր բոլոր անցած տեղերն։ Իւր ցուցած դիւցազնութիւն յիմարութեան մէջ բան մ'էր։ Եթէ ճանրուն վրայ աշխարհագրական դիւտեր բրաւ, դիպուածաւ էր, զի դիտական կամ մարդասիրական ո՛ և է նպատակէտ մը չունէր իւր մտաց առջև։ Ափրիկէի բնիկներուն հետ անտարբերութեամբ վարուեցաւ։ Ես ինքս ալ Ափրիկէի բնիկներուն հետ ապրած եմ տարի մը, և երբեք առիթ չեմ ունեցած անոնց վրայ ձեռք վերցնելու։»

Այս բանախօսութիւն շատ ազդեց ժողովականաց վրայ, որք Լոնտոնի և արուարձանաց ամէն դասերու ընտրեալներկայացուցիչներն են։ Ժողովական մը առաջարկեց ի բաց թողուլ հանդիսաւոր ընդունելութեան գաղափարն, անպատշաճ վիճաբանութիւններ չյարուցանելու համար Պ. Սթէնլիի պէս նշանաւոր մարդու մը վրայ, որ մեր յարգանաց կարօտութիւն չունի, մերինէն աւելի ընդարձակ դատարանի մը առջև դատուած և գնահատուած լինելով։ Պ. Ճ. Ուիլըմս ետ առաւ իւր առաջարկ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ինչպէս կը յիշուի, Աւեգիրեցանց յանձնաժողովն Ենիշեցոյց յուշարկաւորութեան ծախսոց համար ցուցակ մը պատրաստած էր և կրօնական ժողովն ալ այդ ցուցակը Խաչ ժողովին ներկայացուցած էր ի վաւերացումն։ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն ինչպէս նաեւ Քաղաքական ժողովոյ անդամք մերժած են այդ ցուցակն, յայտարարելով որ եկեղեցական արարողութիւնք ձրիաբար կը կատարուին, թէ կանխիկ սակարկութիւն չըլլար և թէ ժողովրդեան կողմէ այդ առթիւ արուած գրքաւիները լոկ նուէր մնն են։ Հետեւաբար որոշուած էր շրջաբերականաւ մը ծանուցանել բոլոր թաղական խորհրդոց որ, քահանայից հետ միանալով, իւրաքանչիւր թաղի տեղական հանգանամանաց համաձայն կարգադրութիւն մը ընեն ի մտին ենիշեցոյց յուշարկաւորութեանց ծախսոց, առանց կանխաւ սակարկութիւն ընելու։

Արդ, Մայր եկեղեցւոյ քահանայից դասն, երէկ, Ագդ. Պատրիարքարանի բարձրանիստ հանդուցեալ Գալուստ աղայի յուշարկաւորութեան առթիւ բոլորովին հակառակը գործած է Ազգ. Վարչութեան սոյն որոշման, զի բացարձակ կերպիւ յայտարարած է թէ չկրնար ո՛չ դագաղի ծածկոց և ոչ փոքրուրար տալ մինչեւ որ կանխիկ չստանայ ամբողջ եղած դրամը։ Պատրիարքարանի պաշտօնեայք, խորագէս ընդդիմանալ Մայր եկեղեցւոյ քահանայից այս անհիմնեմ պահանջումն, կը դիմեն Սամսթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ Թաղական խորհրդոյ, որ բարեխղճութիւն կ'ունենայ անմիջապէս ձրիաբար տալ թէ՛ դագաղի ծածկոց, թէ՛ դագաղակաց զգեստ և թէ փոքրուրար։

Մայր եկեղեցւոյ մէջ այդ տեսակ երկու դէպքեր եւս պատահած են։ Անգամ մը քահանայք մերժած են կրնալ մը յուշարկաւորութիւնը կատարել մինչեւ որ կանխիկ դրամ չստանան, այնպիսի կնոջ մը որ կենդանութեանը՝ երուսաղեմայ վանուց կը տակած էր իրեն սեպհական բոլոր կալուածներն։ Երկրորդ՝ զինուորական գեղագործի մը հոր մահուան առթիւ նոյնպէս մերժած են յուշարկաւորութեան կատարումը, մինչեւ որ կանխիկ չվճարուի դրամը, սակայն յետոյ Պատրիարք ոկան Դեր. Փոխանորդ Հօր երաշխաւորութեամբ հաճած են կատարել յուշարկաւորութիւնը։

* *

Հանդուցեալ բարապանապետին յուշարկաւորութիւնը տեղի ունեցաւ վարելոյ հանդիսիւ ի ներկայութեան Դեր. Սիմէոն Արքեպիսկոպոս Սէֆերեանի, Դեր. Մաղաքիա եպիսկոպոս Օրմանեանի, վարդապետաց, քահանայից և Պատրիարքարանի բոլոր պաշտօնէից։ Դեր. Օրմանեան Սրբազան գեղեցիկ դամբանական մը խօսեցաւ։ Եթէ ունենալով իրեն յարատեւ աշխատութիւնն և հաւատարիմ ծառայութիւնը, գովելով հանդուցեալն քսանամեայ ծառայութիւնը։

Ի Նպատակ Գում-Գարաւի Ուսումնասիրաց Ընկերութեան որոյ նպատակն է «Պետական և Ազգային բարձրագոյն վարժարանաց կարօտ Հայ ուսանողաց նիւթապէս նպաստել» որոշուած է թատերական ներկայացում մը տալ ընդ հովանաւորութեամբ Ազնուաշուք Տօքթէօր Ե. Էֆ. Թիրեաքեանի, փետրուար 3, շաբաթ գիշեր, ի Շահզատէ Պաշի։

Կարգադիր Մասնախումբը կը կազմեն տիկնայք՝

Պողոս	էֆ.	Էքսէրճեան
Գրիգոր	»	Մարգարեան
Սիմոն	»	Խանչերեան
Առաքել	»	Թոզլեան

ՄԱՍԻՍ

ԵՐԿՆԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ՄԱՍԻՍի այս աւուր թիւը կը պարունակէ։

ԱՐՓԻԱՐ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ Ազգ. տեսութիւն ԼԵՒՈՆ ԲԱՇԱԼԵԱՆ Խաչախմի։ Նորավէպ։ ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ Ցօպպէի գերեզմանատունը (Քերթուած), ԼԵՒՈՆ ԲԱՇԱԼԵԱՆ Ռուսական գրականութիւն։ Իվան Թուրգենէֆ։

ՄԱՍԻՍ ձեռքէ կը ծախուի 40 փարայի։

Վաղը։ շաբաթ, Ութօրէից տօնին պատճառաւ, «ԱՐԵՒԵԼՔ» չ'հրատարակուիր։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՆՏՕՆԱՐԱՆԵՒՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆԻ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Լվգաֆի Նախարար անուանուեցաւ Ռիպա փաշա, կուսակալ Պրուսայի Նահանգին։

Արշիպեղագոսի Քէրբէ կղզւոյ Նախնական դատարանին Նախագահ անուանուեցաւ Միխայէլ էֆէնտի, Նախագահ Նախնական դատարանին Իմպրոզ կղզւոյ։

Արշիպեղագոսի Իմպրոզ կղզւոյ Նախնական դատարանին Նախագահ անուանուեցաւ Միքայէլ էֆէնտի, Նախկին Նախագահ Նախնական դատարանին Քէրբէ կղզւոյ։

— —

Սանիյէի երկրորդ ատիճան արուեցաւ քաղաքային բժշկական վարժարանին շրջանաւարտներէն Գանոիոյ թաղական բժիշկ Հասան Նազան էֆ. Սուլթանիկ վարժարանին թուբքերէնի ուսուցիչներէն Նաճի էֆէնտիի և բարձրագոյն վարժարանաց արաբերէնի ուսուցիչ Սայիտ էֆէնտիի։

Սալիսէի ատիճան՝ կրթական նախարարութեան քննիչ յանձնաժողովոյ պաշտօնեաներէն Ալի Ֆէհմի էֆէնտիի, Սու Նէհրի գաւառակին դատմագամ Ալի Նէվզատ պէյի, Միտիլլիի թաղական բժիշկ Սիւատ պէյի և Սէրֆիչէի Նախնական դատարանին պատժական ճիւղին Նախագահ Ֆէյզուլլահ էֆէնտիի ու ընդհանուր դատախազի օգնական Զիհնի պէյի։

Երրորդ կարգի Օսմանիկ պատուանշան արուեցաւ Սուլթանիկ վարժարանին ուսուցիչներէն Զիհնի էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիկ՝ Սուլթանիկ վարժարանին թուբքերէնի ուսուցիչներէն Նաճի էֆէնտիի, բարձրագոյն վարժարանաց արաբերէնի ուսուցիչ Սայիտ էֆէնտիի, բժշկական Նախնական վարժարանին Ֆրանսերէնի ուսուցիչներէն Պօղոս էֆէնտիի և Խակիշէհրի երեւելիներէն Իսմատ օղլու Սիւլէյման աղայի։

— —

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐՔ

Թուրքիոյ և Աւստրիոյ միջեւ վերանորոգելի առեւտրական դաշնագրոյ սակագնոյն առթիւ ծագած փոքրը անհամաձայնութիւնը կարգադրուած է և դաշնագիրն ի մտոյ պիտի ստորագրուի։

— —

ԲԱՐՁՐ ՄԵԾ-ԵՂԱՐԲՈՍԸ

Մեծ-Եղարքոս Բարձր. Բեսամիլ փաշա տակաւին բոլորովին ապաքինած չըլլալով, երէկ եւս Բ. Դուռը չդնաց։

— —

ԲԱԹԱՆԹԻ ՏՈՒՐԲԸ

Բաթանթի վարչական ժողովոյ Նախագահ Մաղհար էֆէնտի, արտաքին թղթակցութեանց քարտուղար Նաւմ էֆէնտի, իրաւագէտ խորհրդական Կէչէր էֆէնտի եւ ռուսական դեսպանատան երկրորդ թարգման Պ. Մաքսիմոֆ երէկ գումարում մը ունեցան եւ խորհրդակցեցան Բաթանթի տրոց գործադրութեան եղանակին վերաբերեալ ինչ ինչ մանրամասնութեանց վրայ։

ՇՈՒԵՆԱՒԱՆԻՆ ՆՈՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Կըսուի թէ մայրաքաղաքիս մէջ շուգենաւային նոր ընկերութիւն մը պիտի հաստատուի 150,000 ռակւոյ գրամագլխով։ Այս ընկերութեան բաժնետէրերը են Վսեմ. Մաքսուտ Սիմոն պէյ, Վսեմ. Աբիկ էֆէնտի Ունճեան, Ճոն փաշա եւ Խաչեան Տեւրք. Միանգամայն կըսուի թէ այն շոգենաւն որ Վսեմ. Աբիկ էֆէնտիի կողմէ դընուելով անցեալ օր մայրաքաղաքս բերուած էր, նոյն ընկերութեան պիտի վերաբերի։ Այդ շոգենաւ 1500 ռակւոյ գնուած է և 1100 տակառաչափ տարողութիւն ունի։

— —

ՀԻՒԳԱՅՈՍԱԿԱՆ ԱՆՈՒԱՆՈՒՄ

Սպանիոյ Սարակօ քաղաքին օսմանեան պատուակալ փոխ-հիւպատոս անուանուած է վաճառական Պ. Ռաֆայէլ Դամիէլլա։ Նոյնպէս Բիլբանօ և Կրընատա քաղաքաց օսմանեան պատուակալ հիւպատոս անուանուած են Պ. Պ. Բասմն Ֆորնիյէ եւ Անտրէա Էրէնաս Բերզէ։

— —

ԱԴՐ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԵՏՐՈՊՈԼԻՏԸ

Լէմնոսի եպիսկոպոս Տ. Գրիգոր Ագրիանուպոլսոյ յունաց մետրապոլիտ անուանուած է։ Կըսուի թէ կայսր. կառավարութիւնը կը գժկամակի առաջնորդական պէրաթն յանձնել յիշեալ եկեղեցականին, այն բողոքանաց պատճառաւ որք բարձուած էին Տ. Գրիգորի դէմ երբ Քաստորիայի եպիսկոպոս էր նա։ (Մանդրեա)

— —

ԱՆԳԼ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Մանօթ ակնարոյժ Տր. Վան Միլինճէն ինքնաբերաբար յանձն առած է այցելել մայրաքաղաքիս անգլ. հիւանդանոցն և առանց ո՛ և է փոխարինութեան դարմանել իւր խնամոց կարօտ հիւանդներն։ Անգլ. հիւպատոսարանն, որուն իրաւասութեան ներքեւ կը գտնուի այդ հիւանդանոց, ի դիմաց Լորտ Սալզպրիի չնորհակալութիւն յայտնած է առ Տր. Մէլինճէն իւր այս օրինակելի անձնուիրութեան համար։

Վեհ. Սուլթանի առաջին սենեկապետ Օսման պէյ, որ մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ էր, բոլորովին ապաքինած ըլլալով, երէկ կայս. պալատ գնաց։

— Պրուսայի Գուտիրք էլանը անուն տեղն անհամաձայնութիւն մը ծագած էր տեղւոյն ժողովրդեան և անդ հաստատեալ բուսակրթի գպրոցականաց միջեւ։ Դայսր հրամանաւ այս անհամաձայնութեան բարձման համար, զինուորական թնդիր Ցանձնաժողովոյ անդամներէն Ահմէտ Աֆիֆի փաշա անդ դրկուելով քննութիւններ կատարած էր։ Արդ, Ն. Վսեմութեան տեղեկագրութեան համաձայն, կայս. Իրատէ մը հրամայած է այդ կողմը դրկել մէկ քանի պաշտօնեաներ, խնդիրը կարգադրելու և ժողովրդեան ու գպրոցականաց իրաւունքները պաշտպանելու համար։

— Զորեքշաբթի գիշեր Ագրիանապոլսոյ մէջ հրդեհ ծագելով տասն և հինգի չափ խանութներ այրեր են։

— Մուսուլէն կը գրեն թէ այս օրերս փողոցաց երեւան ելեր է այդ կողմերը, սակայն յայտներ են այդ ախտի առաջքն առնուլ։

Գոնեայէն եւս կը գրեն թէ վերջին օրերս ժանտատենդ երեւան ելեր է, առանց սակայն ոնէ է ցաւալի հետեւանք ունենալու։

— Գարասիի թղթակցութեանց տնօրէն անուանուած է Ճիւաւէի թղթակցութեանց նախորդ տնօրէն Ալի Բիրա էֆէնտի, փոխանակ Բիֆաթ էֆէնտիի, որ պաշտօնակ եղած է։

— Գարբերդի մէջ ձերբակալուած է Մէվլուտ անուն ուսուցչապետ մը, որ քարոզութեամբ և աւարառութեամբ կ'ասպատակէր այդ կողմերը։

— Գամսրան կղզւոյն համար կարգեալ բժիշկներն և երկու քարտուղարք նախընթաց օր իրենց պաշտօնատեղին ուղեւորեցան։ Ինչպէս յայտնի է նոյն կղզւոյ առողջապահական քննիչ կարգուած է ըզմիւռնիոյ քարանթինայի բժիշկ Սթամաթիատիս էֆէնտի։

— Դարդանելի առուսական ընդհ. հիւպատոս Գ. Բոյանոբը, որ մի քանի օրէ ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուէր, նախընթաց օր Այնքարանդրիա ուղեւորեցաւ ուսումն իւր պաշտօնատեղին պիտի երթայ։

— Մախսուսի Մուխթարեան Շէյխի չգնեան, որ նախընթաց օր դէպ ի Նիկոմիդիա ճամբայ ելած էր, հարաւային հողմին սաստկութեան պատճառաւ սարկուեցաւ եւս դառնալ և երէկ կատարեց այդ ուղեւորութիւնը։

— Միտիլիի երկրաշարժէ վնասեալք, 273 ստորագրութեամբ հանրագիր մը մատուցանելով ի կայս. պալատ, շնորհակալութիւն և երախտագիտութիւն յայտնած են Վեհ. Սուլթանի կողմէ իրենց եղած դրամական պարգեւներուն համար։

— Արտաքին գործոց նախարարութեան Հարաւակուտութեանց Դիւանի անօրէն Վսեմ. Օհան էֆէնտի Պաղտասլեան, որ մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ էր, բոլորովին ապաքինած է։

— Ալթունեանը Նազմի և Հաֆիզ Մէհմէտ անուն երկու չարագործք, որք իրենց մարդասպան ասան հինգ տարուան չէզթայակալ աշխատութեան դատապարտուած են, կեդրոնական բանտին մէջ զիրար վիրաւորած ըլլալով, պիտի գտնուին Եղեռնադատ առենին առջեւ։

— Ինգիլէնցան Դարմանոցի մէջ եւս ճարակեր է շատ թեթեւ կերպիւ և վարժարանք փակուեր են։

— Երէկ Եղեռնադատ առենին և վերաքննիչ առենի պատժական ճիւղին մէջ դատավարութիւնք տեղի չունեցան, օրուընեան անդամոց մէկ մասը բացակայ էին հիւանդութեան պատճառաւ։

— Թարէֆ մասնաւոր նամակ մը կիմանայ թէ Բարլովայի պուլկար իշխանութիւնը անարգած և գանակոծած է նոյն տեղացի Մէհմէտ աղա անուն թուրք մը, որ Բարլովայի մէջ ունեցած իր կալուածոց վերաբերեալ մէկ խնդրոյն համար մայրաքաղաքս եկած և յետոյ իւր հայրենիքը վերադարձած էր։ Այս մարդ տակաւին բանտարկուած է եղեր։

— Երէկ եկեղ Գուլէէն Մաքրիգիւղ եկող կառախումբը ալիւր բեռցած ձի մը կոխատեց։

— Նիկոմիդիայէն Ագֆիսար երկաթուղւոյ գծի շինութիւնն աւարտած ըլլալով, բացումը տեղի ունեցեր է մեծ հանդիսիւ։

— Կայս. Իրատէ մը հրամայած է որ Եանեսի Պէրթ գիւղաքաղաքին մէջ մըզկիթ մը և նախնական վարժարան մը շինուի և ծախքն հոգացուի տեղւոյն արքունի ագարակաց հասոյթէն։

— Կայս. հրամանաւ Խասէքիի կանանց հիւանդանոցին առաջին բժիշկ կարգուած է Ֆարիզ պէյ, առաջին բժիշկ կանանց հիւանդանոցին թաղապետութեանց Զ. չըրջանակին։

— Բաղչի կինճ գաւառի ճապաղջուր գաւառակին մէջ ձերբակալուած է Հիւսէյին անուն ազապկն, որ այդ կողմերը կատաղակիր և ի մէջի այլոց Մատրաք գիւղին մէջ մարդ մը վիրաւորելով գոյքերը կողոպտած էր։

— Թուրք լրագիրք կը քննադատեն Փարթուկալի դէմ Անգլիոյ հետեւած խիստ քաղաքականութիւնը։

ՏՕԲԹՕՐ Դ. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

Սկիւտարէն փոխադրուած է ի Բերա Պէքեար փողոց թիւ 9։

Երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը կէս օրէն վերջ իւր բնակարանը կ'ընդունի հիւանդներն և երեքշաբթի օրեր ձրիաբար կը դարմանէ աղքատները։

Նաև բան առաջնոյն Սկիւտար կը գտնուի առաւօտեան մինչ կէս օր։

47

ԽԼՈՒԹԻՒՆ

Եւ բզկիներ գլխու մէջ։ Մինչոյ իւր տան մէջ բուժելու զայն, առանց ընդհատելու իւր պարապմունքն։ 30 սանտիմ գրկելով կ'ստացուի 132 երեսով պատկերազարդ անտրակ մը։ Դիմել առ 18

M. Nicholson, 4, rue Drouot, Paris

ՀԵՌԱԳԻՐԱԼՈՒՐՔ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

Զէոմբը (մերձ ի Լոնտոն), 23 յուն.

Ընտրական դատմարման մը մէջ, Պ. Կլատսթոն հաստատեց թէ Անգլիոյ համար օ՛րչափ կարեւոր է պաշտպանել զիւղերին Փորթուկալ, որ երկար ժամանակէ հետէ դաշնակից է Անգլիոյ։ Պ. Կլատսթոն արեւելեան Եւրոպոյ գործոց վրայ ևս խօսեցաւ։

Փեթերսպուրկ, 23

Ռուս կառավարութիւնը կը խորհի հարաւային Ռուսիոյ մէջ դերման սեմիտական թիւններն սահմանափակելու միջոցներուն վրայ, որովհետեւ հաստատուած է թէ եօթն միլիոն ասիատիներ հոգ կը գտնուի Գերմանաց ձեռք, որք կը շարունակեն հոգ տանել կառավարական շրջանակաց մէջ չի կարծուիր թէ գերման կառավարութիւնն օգնել այս գերմանական դպրոցականութեան ի Ռուսիա։ Բայց և այնպէս, հարկաւոր կը համարուի միջոցներ ձեռք առնուլ Գերմանաց այս խաղաղ երկրակալութեան դէմ։

Թուրինոյ, 22

Առաքելոյ դպրոցն մնարմինը դրուեցաւ Սուփերկայի մայր-եկեղեցւոյն մէջ։ Թուղարկաւորութեան արարողութիւնէն ետքը, գերդաստանին բոլոր անդամք իշան ստորերկրեայ դամբարանն, ուր Ամէնէ՛ն իշխան (Առաքելոյ դուքը) կը հանդչի իւր առաջին կնոջ քով։ Նոր էսմ դահաժառանգը ներկայ էր յուշարկաւորութեան։ Ֆրանսական եղէգի կայսր արշիդուքս մը Թուրինոյ զրկ'լ կ'ուզէր, բայց Վիեննայի իտալեան դեսպանը ծանոյց թէ հանդուցեալն վերջին բաղձանաց համեմատ, թաղումն առանձնական հանդամանք պիտի ունենայ։ Ցիտալիա ամէն Սակարանք փակ էին յուշարկաւորութեան օրը։

Պերլին, 22 յունուար

Գառան ֆոն Ֆրանքէնշդայն, նախկին դեր-նախագահ Երեսփոխանաց ժողովոյ և կեդրոնական կաթոլիկ կուսակցութեան պետերէն մին, մեռաւ։ Երեսփոխանաց ժողովոյ այս աւուր նստին մէջ, նախագահը դրուատեց հանդուցեալն «իրը ճշմարտապէս հաստատակամ, հաւատարիմ և անմեղեր մարդ մը»։ Կայսրը ցաւակցական հեռագիր մը ուղղեց երեսփոխանաց ժողովոյն։

Հռոմ, 23 յուն.

Պապին մահուան պրոյցը չըշնչեցաւ քանի մը ժամ, բայց այդ ղրոյց անհիմն է։ Պապը քաջառողջ է և երէկ ընդունեց Սուատանի եպիսկոպոս Պուռնքոմբանեի իշխանը։

ԱՐԵՒԵԼ. ՀԵՌԱԳՐ. ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

Պրուսէլ 22, յուն.

Հակագերեվարական համաժողովը տակաւին չկրցաւ վերսկսիլ իւր աշխատութեանց, Գերմանիոյ, Բորգուկալի և Պարսկաստանի պատուիրակներուն բացակայութեան պատճառաւ։

Հռոմ, 23 յուն.

Առսթոյի դքսին յուղարկաւորութեան հանդէսը տեղի ունեցաւ երէկ մեծ շքով։ Նշանակութեան արժանի դէպք մը չ'պատահեցաւ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 12 յունուար

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈՒԱՆԱԿԱԴՐՈՅ

8 ամիս	Լանարայի վրայ (Պանդրայի)	109	1/4
8 »	» » (վճարելի)	108	7/8
»	Բարիզի » (պանդրայի)	22	97 1/2
»	» » (վճարելի)	23	5

Սահմանեան Ֆոնսոլիտ

Երէկ երեկոյ գոց. (Մէյոց. Դ. Թէրի		19	21
Գործարքի գոցուելէն վերջը	»	19	21
Բերսի մէջ	»	19	21
Աւաւտուան բացուելքս	»	19	17
Կէս օրին	»	19	18

ԻՍԹԻԴԱՐԱՆ ՏԱՒԻԼԻ

Երէկ երեկոյ		45	29
Այս առաւօտ		45	26
Կէս օր		45	27

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐՔԻԼԷՊԹՈՅ

Փոխառութիւն	A. Սերի	33	
»	B. »	23	
»	C. »	18	

ԲԱՆԿԵՆՏՈՒՄՈՒ

Սուսիէրէ ֆոնտերալ	Անգլ. Լիր.	4	22
Քրէտի ֆոնտերալ	Օտար. »	8	23
Պանք ոք Ֆրանս	» »	7	8
Սուս. Շանմ է վարէօր	» »	4	26
Թրամուէյ	» »	470	
Բանքի երկաթուղի	Ֆր.	74	12 1/2
Օթոմանական ոք Բրիտանիէ	»	—	—
Բանքնոթ ուղի Լավրիսի		124	

ԸՆԹԱՑՔ ԳՐԱՄԻ

սմանեան ոսկի	գրշ.	110	
20 ֆրանքանոց	»	87	26
Անգլիական ոսկի	»	110	12
Իմիտիրիալ	»	91	
Քրիմկի	»	51	10
Բանքի թղթադրամ	»	8	26
» արծաթ	»	77	25
Մէճ. արծաթ. (տարբ)	»	168	20
Վենցոց	»	103	10
Լինդոց	»	103	10
Մեթալիք	»	100	20
Թաուֆիկէ	»	8	10

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 21 Յունվար Ժամ 3 վայր 40 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթի 3 %	87	82 1/2
» » 4 1/2 %	106	87 1/2
Օսմանեան ֆոնսոլիտ Մէյոց Դ.	17	87 1/2
սմանեան երկաթուղի	75	
» Լեմիզ բանքնոթաց	522	50
Պանք Օթոմանի	534	
Դիւնէի Լիմիտէ	711	
Խասպական Ռանթի 5 %	93	47 1/2
Էգիպտական 5 %	469	
Բրիոշիի թիւրք	—	—
Եգիպտական միացեալ	472	12
Պանք ոք Բարի	807	50
Սուէզի մարդ արիէթուդիթ	402	
Սուէզի ջրանցք	2302	50
Սպանիական ոսկեղէն	2 3/16	
Ճէք Լանդաչի վրայ	5	25

Լոնտոն, 23 Յունվար Ժամ 6 վայր 30 երեկոյ

Անգլ. ֆոնտոլիտ	97	3/8
Սմ. » Սերի Դ.	17	3/8
» » » » Գ.	—	—
» » » Ա.	39	1/4
» » » Բ.	23	3/8
» » » Գ.	17	3/8
Փոխառութիւն 1873	101	
Պանք Օթոմանի	11	1/4
Սպիտական միացեալ (Ֆունտիզէ)	93	3/8
» » (բրիտիշէ)	103	3/8
Տաղրա Սանիէ	82	3/4
Տօմանիսմ (փոխառ. Բոչիլ)	102	1/4
Հելլենական 5 %	89	1/2
Մոնտրոլ »	73	1/2
Ռուսական 1889	94	1/4
Փոխառութիւն Բարիզի վրայ	25	25

ԲԱՐԻԶ ԲԻՐԺԻ ՊԱՒԻՐՍ

Բարիզ, 23 Յունվար Ժամ — վայր — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթի 3 %	87	83
Օսմանեան ֆոնսոլիտ Դ.	17	80
Օսմանեան երկաթուղի	75	
Եգիպտական միացեալ	472	81

Վիեննա, 23 Յունվար Ժամ — վայր —

Օսմանեան երկաթուղի	37	50
» Լեմիզի բանքնոթաց	118	
Փոխառութիւն Լոնտոնի վրայ	118	60

Պերլին, 23 Յունվար Ժամ — վայր —

Փոխառութիւն Լոնտոնի վրայ	20	42 1/2
Բանք Թղթադրամ	224	1/2
Օսմանեան երկաթուղի	82	50
Օսմանեան ֆոնսոլիտ Սերի Դ.	17	70

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս չնորհակալութեամբ կը հրատարակէ 1889 դեկտ. ամսոյ նուիրատուաց անունքը՝

Բարեգործ Տեարք, Ազնուասիրտ Տիկնայք և Օրիորդք

Սիվրի Հիսարի Ազգայինք ձեռամբ Յակոբ Տէր Սահակեանի 720 դրուշ. Մ. Լբայէ՝ ձեռամբ Պողոս Ատաբէճեանի 594, Օրիորդ Եւգինէ Բ. ձեռամբ Դաւթոս Միքայէլեանի 540, Յարութիւն Մ. Գուլյուժեան կեսարացի 540, Բարսեղ Սթամբոլլեան 432 Կարապետ Սվաճեան 432, Յարութիւն Կիւրիւնլեան 216, Բարսէր ոսկի ձեռամբ Սարգիս Ճանիկեանի 216, Կարապետ Զիլինկիրեան 200, Յակոբ Սըրմաքչեան 120, Գրիգոր Պ. Արապեան իւր հանդուցեալ հօր համար 108, Պողոս Ատաբէճեան 108, Պողոս Էքսէրճեան 108, Յակոբ Սալբեան 108, Յովհաննէս Սասեան Ատաբազարցի 95, Բարսէր ոսկի ձեռամբ երկու բարերարաց 81, Ռուբէն Փափազեան 60, Տիկին Վահրի Քէվտճեան 60, Սահակ Մ. Քէչաչեան 40, Մկրտիչ Պաշտաուլեան Արմանոյի 20, Բարսէր ոսկի 20, Բարսէր ոսկի Սեբաստացի 20, Գրիգոր Զաքարեան 20, Թանթապչի Նազարէթ 20, Բէնէաքէ 0 Հան 20, Բենեամին Շաքարճեան 20, Վարդերես Գավազճեան 20, Բիւրքպայանքը արհեստաւորներէ ոսկանք 10, Գումար 4948ՐՇ։

Բարեպաշտ ոսկի՝ 66 ու կէս հոխայ չամիչ բազաքը, 49 ու կէս հոխայ թուզ, 66 ու կէս հոխայ ճէվիզի սուճուք, 50 հատ պատկերներ։ Սարգիս Աղնաւորեան Տրապիզոնցի՝ 472 հոխայ լուբիա, 82 հոխայ կաղին։ Յակոբ Գարամանեան՝ 2 ոչխար, 78 հոխայ բրինձ։ Յակոբ Հաճինեան՝ 1 ոչխար, 100 քիլօ հաց։ Տիրան Մ. Մանուկեան՝ 2 այծ։ Մ. Մկրտիչ Գէլանճեան՝ 1 ոչխար։ Բարեպաշտ ոսկի՝ 1 ոչխար։ Բիւրք պայանքը արհեստաւորներէ ոսկանք՝ 1 ոչխար, 28 հատ մամ սրարմաշէթ։ Ոսկեան Մատթէոսեան՝ 1 ոչխար։ Մարտիկ Նշանտաճեան, որպէս ամէն տարի այս տարի եւս՝ 40 հոխայ նշանտաս։ Կոշկակար Մկրտիչ Սամսթիացի՝ 17 հոխայ միս, 3 հոխայ իւղ։ Բազարու Մեծ. Նոր գիւղացի Մ. Բարթամ՝ 3 ու կէս հոխայ թանրիճ։ Սամուէլ Ղ. Պարտիզպանեան՝ 175 հատ սիկարի թուղթ։ Տիկին Մ. Մարիամ Մ. Մանուկեան՝ 13 հատ շապիկ, 10 հատ վարտիկ, 14 հատ պատմ խրքա բանպակով, 4 հատ թաքէք, 40 զոյգ գուլպա թիրէ։ Սիվրի հիսարցի բարեւոր ոսկանք ձեռամբ Յակոբ Տ. Մանեանեանի՝ 60 զոյգ բուրդ գուլպա։ Վարդան Մարգարեան՝ 180 հատ գրչակալ։ Ղ. Զարդարեան տպարանէն՝ 4 հատ պատի օրացոյց։

Ազգ. հանրածանօթ սօպրանի Բարսեղ աղա Ղազարոսեան ըստ իւր բարի սովորութեան, այս տարի եւս բարեհաճեցաւ հաստատութեանս բոլոր սօպրանները նորոգել և զետեղել մարդասիրաբար։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան Ազգային Հիւանդանոցի

Առեւնտրական	Վ. Առեւնտրական
Տ. ԿԻՍՄԻՐԻՇԿԻՐՏԱՆ	Գ. ԿԻՒԼԳԻՆԿԵԱՆ

1 յունուար 1890

ՏՈՒԹՈՒՐ Կ. ԵՂԱՒԻՊԵԱՆ, Վկայեալ Բարիզու Բժշկական Համալսարանէն, կընդունի իրեն դիմող հիւանդներն իւր բնակարանին մէջ Բերա, Շիշլի փողոց, թիւ 21, ամեն օր կէս օրէն մինչեւ ժամ 3, բացառեալ Երեքշաբթի։ Ուրբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանուին աղքատ հիւանդները։

Երկուշաբթի եւ չորեքշաբթի օրերը կը գտնուի ի Գալաս Գաղեմ Գարու, Ալիքեան դեղարան, ժամ 3 էն 5 (Ը. Ե.)։

ՏՐ. ԵՂԱՒԻՊԵԱՆ մասնաւորապէս կը գարմանէ սրտի հիւանդութիւններ, ինչպէս ն

կանն, իբրեւ սկզբական գործ քննութեան, կը թողու մեր գրականութեան մէջ։ Ուստի չեմ ընդունիր այդ վճիռը մանաւանդ որ իւր վերջին քերականական աշխատութիւնը, Լիդռէի quand շաղկապէն եռքն ի լոյս ելաւ, և մանաւանդ որ քանիցս առիթ ունեցած է յոչ-ի վրայ մասնաւորապէս խօսել։ — «Յարաբերական դերանուան տեղ երբեմն (տեղւոյ ու ժամանակի համար։) ---, ---ոյ, յոչ-ի, էջրէ-, մակբայ կը գործածուի։ օր։

Ի պատերազմի ի մահուանէ մի՛ երկնչիք, --- ես ոչ մեռայ։ (փոխ։ յոբում։)—Դարձայ ի տուն իմ ---ոյ ելին։ (յոբմէ։)—Ի ժամանակի էջրէ- մեռաւ Ադեքսանդր, (յոբում։) — Ի ժամանակի յոչ-ի սպառեալ էին թագաւորքն (յոբում։)—Յաւուր յայնմիկ յոչ-ի խնդրեցից վրէժ (յոբում։)»

Դ։ Դարագաչեան, իբրեւ վերլուծող միտք, յոչ-ն ու էջրէ-ը, եթէ շաղկապներուն մէջ դնելով սխալ ուղած է, սխալած է ուրեմն դանոնք մակբայներուն մէջ ալ առանձին դնելով, կամ վերլուծող միտք ըլլալէ դադրած է։ ասոր պատասխան մը գտնելը մեր ընդդիմախօսին կ'ինայ՝ որպէսզի ալ «անհասկնալի» դանէ։ Թէ ինչո՞ւ գնորայը յիշած եմ, հակցուած է այդ։ բայց քերականութիւն չունի կամ ես տեսած չըլլամ գուցէ։ արդեւք մը չէ այս ըսելու որ նա լաւագոյն քերականներէ ոչինչ նուազ լաւագոյն քննական գրուածներ հրատարակեց ըստ ոգւոյն մեր լեզուի վրայ։ Լիդռէի quandի հետ կամաւ պէտք չէր զգացած հաստատելու՝ մեր յոչ-ի մակբայը իր կարգէն չխախտելու համար։

Ե։ Եւ սակայն Լիդռէ և գաղղիացի այլ բառագիրքներ և քերականք quand, որպէս համանիշ lorsque-ն միշտ շաղկապ կը նշանակեն եղեր։ և որովհետեւ անոնք քան զմերն աւելի լաւ ուսումնասիրած են բառից բնութիւնն ու պաշտօնը, պէտք է առանց վարանման ընդունիլ թէ Գաղղիացւոց quandի համապատասխան մեր յոչ-ն է և պիտի ըլլայ շաղկապ։—Այս տեսութեամբ իրարու բաւական կը մօտենանք առանց սակայն հաշտուելու։ և նա որ, իր խոստովանութեամբը, հարկ չէր տեսներ վկայութեան դիմելու, պէտք ունեցաւ ահա վկայութեան, և ինչպէս կը տեսնուի, հակասութիւնը բաւական մեծակ է։ Ենթադրենք թէ գաղղիացի քերականք քան զմերն նախապատիւ են, ասոր չեմ հակառակիր, արդ, կրնա՞նք ըսել թէ Անգլիացի քերականք վար կը մնան Գաղղիացի քերականներէ։ և ինչո՞ւ անուանի բառագիր մը, Sadler, բանալով կը գտնեմ որ Գաղղիացւոց quand բառին համապատասխան whenevere-ը մակբայ նշանակած է և ոչ թէ շաղկապ (conjonction)։

Զ՝երկարելու համար հատուածս կ'անցնիմ՝ յոգուածոյն գլխաւոր մասերը միայն նշանակելով։ Եւ այսպէս միշտ պիտի տեսնուի թէ երկաթի դէմ երկաթ, պողպատի դէմ՝ պողպատ, բառարանի և Բերականի դէմ՝ բառագիրք և Բերական չ'պակսեցաւ և ոչ ալ պիտի պակսի։

Այս պատասխանատուութեան իրաւ կ'ինք՝ անգէպ չեմ համարեր, ինդրէն գատ, այլ ոչ դուրս, երկու յաւելուած ընել։

Ա։ Բառ մը, որուն համապատասխան բառին վրայ միաբան չեն նոյն իսկ օտարազգի քերականք ու բառագիրք, քննութեանց մէջ, «շաղկապ է, մակբայ չէ» ըսելու տեղի կայ։

Բ։ Գաղղիացի և մեր քերականք, լեզուի մը բառերն, իրենց բնութեան ու պաշտօնին համեմատ, թուով հաւասար դասերու բաժնած են։

Այս պատասխաններն իրաւամբ կը պահանջեմ, մանաւանդ առաջինը, ուր երեւան պիտի ելնեն շղոյն մարդարիտներ, և զորս խնամով հաւաքած «Աբեւելքի Կ։ին Յարդելի ուսուցչի մը»ն, ին պիտի զրկէ Կ։

ԴԱՐՁԵԱԼ

«ԱՂԲԱՏԱՑ ՀԱՄԱՐ»

Այս վերնագրով Աբեւելքի 1793 թուոյն մէջ Միհրան էֆ։ Արիկեան դիտողութիւն մը հրատարակած էր ընդդէմ իմ առաջարկութեանս (թիւ 1790) որ վասն տնանկաց հոգատարութեան։ Մեծարգոյ յոգուածագիրն «բոլորովին անգործնական» կը գտնէր այն ամէն միջոցներն զոր առաջադրած էի Ազգ։ վարչութեան իբրեւ լաւագոյն պայմաններ, ոչ նուազ նաեւ գործնական, ի մասին հատատման նախկին «Տնանկաց մատակարարութեան» նման պաշտօնէութեան մը յԱզգ։ Պատրիարքարանի։ Եւ իմ այս առաջարկութեանս անգործնականութեան իբր ապացոյց՝ «Ահա՝ անցեալն և ահա ներկայն» կ'ըսէր պատ։ բարեկամս, թէ և չէր ուզած յայտնել՝ թէ ո՞ր անցեալին կամ ո՞ր ներկային համար էր խօսքն։

Աբիկեան էֆ։ իւր նոյն հատուածով կ'առաջարկէր տարբեր բան իբրև առաւել գործնական և յանկուցիչ։ այսինքն թէ վիճակահանութիւն մը կազմակերպել 50.000 բաժնի վրայ, իւրաքանչիւրն 5 դահեկանի, և զուտ արդիւնքն, իբր 2000 ոսկի, յատկացնել տնանկաց արկեղ։ և այս ամէն տարի։ Իսկ գործոյն պատուաւորութեան մասին հաւանական առարկութեանց ընդդէմ՝ ցոյց կուտար մեծատանց նախաձեռնութիւնն, թէպէտ նոյնպէս չէր հաճած բացատրել՝ թէ ինչ եղանակաւ կարելի է պատուաւոր համարել որ և է գործ, թէպէտ լինի ի ձեռն մեծատանց, երբ իրօք «պատուաւոր չէ ազգին»։

Ներուի ինձ, — մանաւանդ երբ Արիկեան էֆ։ կը գլանայ երկուց առաջարկութեանց (իւր և իմ) համեմատութիւնն իսկ ի մասին գործնականութեան, և բոլորովին անգործնական կը համարի զիս, — գիտել տալ թէ 50000 բաժնի վրայ տարեւոր վիճակահանութեան մը կազմակերպութիւնն գրեթէ անհնար է առ մեզ, մինչեւ իսկ մասնական յաջողութիւնն երկբայելի։ 5000 տասնակաց զիտեղման անդամ չեմ կարող հաւատալ։ Համբուրկի և Պրունսվիքի վիճակահանութիւնք տիեզերական հանգամանք մ'ունին, և բազդատութեան չատ ապահով եղը չեն ընծայեր մեր ազգային ձեռնարկութեանց։ Հայ անհատից մասնակցութիւնն այդպիսի վիճակահանութեանց, որ կը յուսագրին չատերն մեծամեծ պարգեւաց ակնկալութեամբ, է կարի աննչան։ հարիւրաւոր թիւեր հարիւր հազարաւորաց մէջ՝ այդպէս կը համեմատի մեր ազգայնոց մասնակցութիւնն համ։ պուրկի, Պրունսվիքի և այլ մեծապարգեւ վիճակահանութեանց։

Դառնալով իմ առաջարկութեանս, հազիւ հարկ կը համարիմ այսչափ ինչ միայն ըսել՝ թէ այն ո՛չ անցեալ ունի և ոչ ներկայ։ իմ առաջարկութիւնս ըստ պայմանաց բոլորովին նոր է։ եւ այն բանն որ ոչ անցեալ ունի և ոչ դեռ ներկայ, չկարէ ապացոյց լինել ուրիշ բանի որ նոյնպէս չունի դեռ գոյութիւն։ ապա թէ ոչ «Զէրն չէին վասն չէին յաչտ առնէր» առածն ի դէպ կը լինի կրկնել չատ վայելուչ պատեհութեամբ։

Բայց աւելորդ չեմ համարիր այս առթիւ դարձեալ Պատ։ Տ։Տեսս։ Խորհրդոյ ուշադրութիւնն հրաւիրել իմ առաջարկութեանս վրայ, զոր, եթէ ոչ յանկուցիչ, գէթ անհամեմատ առաւել գործնական կը համարիմ քան թուով 50000 բաժնից վիճակահանութիւնն։ Ե։ ԴՈՒՐԻԵԼԻՆ

ԲԷՆԻՆՈՅ (20 ՓԱՐԱՆՈՑ)

ԹՂԹԱԴՐՈՂՄԻ ՑՈՐԵԼԵԱՆԸ

Անցեալ չաբթու Անգլիա կը տօնէր քան փարանոց թղթադրոչմի յիսնամեակը։ Ընթերցողը՝ նախ պիտի ուզենայ զարմանք մը, զի ինքնին այդքան պարզ իր մը կ'արժանանայ երկրին ընդհանուր պատուոյ արտայայտութեանց։ սակայն երբ վայրիկ մը մարդ խորհի այն առաւելութեանց և բարեաց վրայ զորս կը վայելէ Անգլիա և համայն քաղաքակիրթ և կիսաքաղաքակիրթ աշխարհը՝ Բենինոյ թղթադրոչմի հաստատութեամբը, պիտի դատէ անտարակոյս ամենայն մասամբ արժանի յորելեանի խնճոյից դորա յիսնամեակը և այդ առթիւ պիտի յիշատակէ երախտագիտութեամբ անուն այն անձին, որ առաջինն եղած է այնքան մեծ որ մարդ պարտի չարչարել յիշողութիւնն միաք բերելու համար անցեալի՝ յոյսով կը տիրէր ուրիշ գրութիւն մը։

Թ։ի յոգուածագիրը կ'ըսէ թէ Սըր Ռոուլէնտ Հիլի առաջարկութենէն առաջ, նամակաց սակագինը հիմնուած էր զբրկուելիք տեղւոյն հեռաւորութեանը, թղթի էջերուն քանակութեանն և ծանրութեանը վրայ։ Թղթատան պաշտօնեայք կը հսկէին պողոտայներն և հաշուոց համար հեռաւորութեանց ցանկեր պատրաստուած կային։ Զարմանալի է թէ ինչպէս նամակները կը հասնէին իրենց հասցէին, նկատելով ժամանակն և աշխատութիւնն որ ոչ-ոք էր ի գործ դրուիլ նամակաց վրայ թղթադրոչմ փակցնելու համար։ Լոնտոնէ ի Պիրմէնկամ նամակի մը նուազագոյն սակագինն էր 9 բէնս կամ $4\frac{1}{2}$ դահեկան, իսկ եթէ նամակը բազկանար երկու էջէ, որոյ մին անատոլոյս պահարանն է, այն ատեն գինը կը կրկնապատկուէր։ Լոնտոնէն յԷդինպուրկ նուազագոյն սակն էր 1 շիլին $1\frac{1}{2}$ բէնսի, կամ $6\frac{3}{4}$ դահեկան և Լոնտոնէ ի Տըպլին 8 դահեկան։ Այս պարագայից մէջ ոչ-ոք կը վարանէր անտարակոյս զրկել իր նամակները տարբեր միջոցներով, սակայն առանձնաշնորհեալ նամակաց թիւը չունէր չափ, այնպէս զի դոցա ծանրութիւնը կը գերազանցէր վճարեալ նամակաց ծանրութիւնն։ Օրաթերթք օրք կրնային զրկուիլ ձրիաբար Ռորհրդարանի անդամի մը անուան հասցէով, առանց իսկ նորա հաւանութեան, կը գործածուէին յաճախ իբր լուրեր հաղորդելու միջոց՝ առաջադրեալ նշաններով և յայտարարութեամբ։ Բարկայլ և Սըր Ռոուլէնտ Հիլ կը խոստովանին թէ այս միջոցին դիմաց են երբեմն։ Բարեկամք կ'ստանային իրարու համար նամակ և վաճառականք կ'ուզարկէին նամակներն իրենց հակիրուն մէջ դնելով զանոնք։ Պ։ Բոպսէն ըսած է թէ Մանչէսթրէ ի Լոնտոն նամակաց հինգ վեցերորդն չէր զրկուեր թղթատան միջոցով, մինչ չատ քաղաքաց մէջ թղթատուն իսկ գոյութիւն չունէր։ Ազքատաց մէջ թղթակցութիւնն անկարելի եղած էր։ Նամակի մը գրոչմագինը կը համապատասխանէր Իրլանդացի գիւղացւոյ մը չաբաթական վարձքին մէկ հինգերորդին։ Ազքատաց մասին սոյն գրութեան մանաւորապէս անգութ դիպուածն այն էր թէ, երբ նամակը կը զրկուէր անվճար, թղթատուներն զայն օրերով, չաբաթներով վար կը դնէին, մինչեւ որ գումարը վճարուէր։ Երեւակայեցէք յայնժամ մեր մը կսկիծն, երբ իմանալով թէ հեռաւոր որդեակ մը կ'ուզարկէ նամ թուղթ մը, որ կը խնդրէ թերեւս անմիջական օգնութիւն և անկարող կը լինի զայն ստանալ, և ծանօթանալ նորա պարունակութեանը։

Թղթատարական դնոց սղութիւնն արգելք կը լինէր հեռաւոր տեղերու հաղորդակցութեան և ինչպէս որ ըսուած է մեծ ճշգրտութեամբ, քաղաքակրթութեան ծաւալման մեծագոյն գործիչն է եղած հաղորդակցութեանց դիւրութիւնը, հեռաւոր թղթատունը կրնայ համարուիլ ազգի մը բարոյական և մտաւորական զարգացման ուղղակի նպաստող գործաւոր գործիքը։ Այդ հաւատով էր որ Սըր Ռոուլէնտ Հիլ յաւաջ մղեց իր մեծ առաջարկը։ քիչեր պիտի լինին որ այդ-ինքը գտնեն անհամապատասխան ակնկալեալ արդասեաց։ Հիլի առաջարկութիւն ունեցաւ մեծ թշնամիներ և հակառակորդներ Ռորհրդարանին մէջ, ընդ որս և Սըր Ռոպերթ Բիլ, հակառակ էր տնտեսագէտի և եւեւմտագէտի համարեւն ընդդիմացաւ սոյն նախարարական առաջարկին թէ՝ բանախօսութեամբ և թէ քուէով։ Նախարարք կը մերժէին զայն առարկելով թէ գանձն այդ խիզախ վերանորոգմամբ պիտի կրէր մէկ միլիոնի մը կորուստ։ Սակայն 150 հոգիներէ բաղկացեալ պատուիրակութիւն մը կը ներկայանար Եւմտական նախարարութեան, եւ եթէ երկիրն համայն չը փաստարանէր միահաղոյն եւ վճռողաբար, չատ տարակուսելի է որ նախարար մը հաւանէր յոգուտ երկրին միլիոնի մը հասոյթի նուազման։ Բէնինոց թղթադրոչմի ներմուծման առաջարկը կը ներկայանար 5 յուլիս 1839ի և միայն 10 յունուար 1840ին կ'ստանար օրինաց զօրութիւն։ Այս առթիւ, Անգլիական թղթատան անօրէն Ռէյքս իր բանախօսութեան մէջ կը յիշեցնէ յուզիչ միջադէպ մը։ Սըր Ռոուլէնտ Հիլի ծեր վարժապետն 1840 յունուար 9ի երեկոյին կ'ըսպասէր Գիրմէնկամի թղթատան գուրսը՝ նամակ մը ի ձեռին, որպէսզի առաջինն լինի, երբ ժամացոյցն հնչէ 12, նետողաւփրն մէջ նամակ մը և ուզարկող զայն իր աշակերտին հաստատած գրութեամբը։ Առաջին տարուան մէջ զգալի եղաւ տարբերութիւնը։ 1839ին մէջ 76 միլիոնէն 1840ին նամակաց թիւը բարձրացաւ 169 միլիոնի, եօթը տարուան մէջ կրկնապատկեցաւ այս թիւը և 1885ին ընդհանուր անօրէնին տեղեկագրէն կ'երեւի թէ նամակաց թիւը կը հասնէր 443 միլիոնի։ 1839ին Միացեալ Թագաւորութեան մէջ կը հաշուուի թէ իւրաքանչիւր ոք կը գրէր տարուան չրջանին մէջ երեք նամակ, 1854ին միջին թիւը կը հասնի 16ի, Անգլիոյ մասը լինելով 19, և Իրլանտիոյ 7։ իսկ ներկային մէջ Միացեալ Թագաւորութեան մէջ մէն մի անհատ կը գրէ տարին 42 նամակ, Անգլիոյ համար միջինը լինելով 46, Սկովտիոյ համար 34 եւ Իրլանտիոյ համար 20։ Իսկ ամբողջ նամակաց թիւնն է արդ 1.558 միլիոն, այսինքն 1854ի թուէն երիցս, 1840է ութն անգամ առաւել։ ասոնցմէ զատ այս նոր դրութեամբ, 1840ին յանձնած է 186 հազար գրամական յանձնարարագիր, որոց թիւը կը բարձրանայ 1889 մարտ 31ին 9 միլիոնի։ Օրագրաց թիւը 1854ին կը հասնէր 53 միլիոնի, իսկ արդ երիցս առաւել է, թէպէտեւ այս ճիւղին ազատութիւնը արգիլած է Անգլիոյ մէջ չոգեկառաց մըրցումը։

Գալով տպեալ նիւթերու, գրքերու առաքման, 1848ին միայն տրուեցաւ արտօնութիւնը նուազագոյն սակագնոց։ 1854ին գրքի ծրարներուն թիւը կը հասնի 375 հազարի, 1870ին գիները աւելի խանարհեցան մինչեւ որ ընդունուեցաւ 10 փարանոց թղթադրամն։ Սկզ չունէին չափ զրկուած շրջաբերականներն, այնպէս որ վերջին տարուան մէջ դոցա թիւը կը բարձրանայ 412 միլիոնի քանակութեան։ Տասը փարանոց թղթադրոչմներու գործածութեան հետեւանք եղաւ բաց նամակներն որոց թիւը կը գերազանցէ 201 միլիոնը։ 1883ին Պ։ Յոսէթի, նախկին անօրէնին ջանիւք հաստատուեցաւ թղթատարական թերթեւ ծրարներու նուազագոյն գներով ուզարկումն, դոցա թիւն է վերջին տարուան մէջ 40 միլիոն։ Սըր Ռոուլէնտ Հիլի և արդի ժամանակները դնելով ի բաղդատութեան պիտի տեսնենք թէ 1839ին Միացեալ Թագաւորութեան մէջ, մէն մի անհատ կը խրկէր տարին միջին հաշուով 3 նամակ, մէկ կամ երկու օրաթերթ, մինչ արդ Մեծին Բրիտանիոյ և Իրլանտիոյ Թագաւորական հպատակաց իւրաքանչիւրը կ'ուղարկէ տարին 42 նամակ, 5 բաց նամակ, 10 գիրք և չրջաբերական, 4 օրաթերթ և մէկ ծրար։

Ցիկ։ի հաշուոյ նայելով, եթէ հաւաքենք նամակաց տպեալ և անտիպ նիւթոց առաքումն, ընդ ամենն պիտի լինի Միացեալ Թագաւորութեան համար 2.362.990, 000 կամ միջին հաշուով 62՝ մարդ գրելու։ Լոնտոնի բաժնին կ'ինայ հարիւրին 30։ Անգղիոյ և Կալլսի երկրին հարիւրին 85, Սկովտիոյ հարիւրին 8 և Իրլանտիոյ հարիւրին 6։ Մնացեալին միայն անգղիական Թղթատունը բաժնած է 50 միլիոն տարի և ամէն տեսակ նուէր։

Բէնինոց թղթադրամը ծաւալեցաւ նաև ուրիշ երկիրներու մէջ։ 1847ին Եւրոպիոյ զանազան թղթատանց ներկայացուցիչք միացան Պէրնի մէջ և միօրինակ 40 փարանոց, Անգլիոյ մէջ $2\frac{1}{2}$ բէնսինոց թղթատարային դրոշմը հաստատեցին։ Սոյն դրութեան միօրինակութիւնն արագրած է և կ'արագրէ ցայսօր այնպիսի առաւելութիւններ ամէն դասու ժողովրդեան համար որ միայն երախտիքով պարտի յիշատակել մարդ թղթատարային միութեան հեղինակաց անունները։

Ինչպէս ըսուեցաւ նամակք միայն չեն կազմեր թղթատան գործն, այլ նաև բաժնուած է զանազան ճիւղերու, ընդ որս յիշատակելու է դրամական յանձնարարագիրք, այնպէս որ թղթատան միջոցաւ վճարեալ գումարաց քանակութիւնը կը հասնի տարին 16 միլիոն ոսկւոյ։ 1861ին թղթատունն սկսաւ գործածուիլ իբր խնայողական դրամարկղ, որ կը վճարէ միանգամայն չափաւոր չահ մը։ 1888ին վերջը դրամարկղեղ ստակ յանձնողներու թիւն էր չորս ու կէս միլիոն և գումարը 54 միլիոն ոսկի։ յաջողութիւնն եղաւ այնքան մեծ որ եւրոպական նախարարներն չատերն յայտնած են երկիւղ այդքան դրամի մէկ երկու օրուան մէջ ամբողջովին վճարելու դժուարութեան մասին։ Եւ արդարեւ այդպիսի երկիւղ մը կրնայ ապառնալ ազգին գոյութեանն իսկ։ Գործաւոր և ստորին դասուց թղթատան մասուցած ծառայութիւնն անգնահատելի է զի գրեթէ Անգղիոյ և Վալէսի բնակչաց մէկ եօթներորդը թղթատան տեսուչներուն մէջ հաշիւներ ունին։ Իսալիոյ թղթատան խնայողական դրամարկղ մէջ դրամ ունեցողներու թիւն է մէկ ու կէս միլիոն։

1880ին թղթատունը ստացաւ արտօնութիւն այդ գումարներով գնելու կառավարական թուղթեր, այնպէս որ է միլիոն ոսկի դեռ յատկացուած է։ Դրամարկղ հաստատութենէն ստաց տարի յեռոյ, թղթատունը ներմուծեց ուրիշ ոչինչ նուազ կարեւոր նորութիւն մը։ տեսնելով թէ որ ատենան գործնական և արդիւնաւոր է էլեկտրական հեռագրով հաղորդակցութիւններ, թղթատունն հրաւիրուեցաւ ձեռնարկել թղթակցութեան սոյն նոր եղանակին։ Հաստատութեան յաջողութիւնը լիովի համապատասխանեց ակնկալման, հեռագրաց թիւը կրկնապատկեցաւ հինգ տարուան մէջ և 1885ին 32 միլիոնը կ'անցնէր։ Բան բան համար այն ատեն վճարուած գումարն էր 3 դահեկան։ արդ մէն մի տարի փոխանակեալ հեռագրաց թիւը կը հասնի 58 միլիոնի։ Թիւերն իսկ սակայն լաւ գաղափար մը չեն կրնար տալ գործին վրայ։ Սովորական հեռագրին մի քանի բառերէն զատ, թղթատունը օրագրաց կը հաղորդէ լուրերն որ քիչ յետոյ կը տարածին ընթերցողաց մէջ։ Առաւօտ եւ երեկոյ թերթերուն վրայէն հազարաւոր բառեր կը թռին տպագրուելու համար։ Կարեւոր լրագիրք ունին իրենց մասնաւոր գիներն որով ուզղակի կը հաղորդակցին օտար մայրաքաղաքաց մէջ իրենց թղթակիցներու հետ։

Ճառախօսի մը ձայնին արձագանգը նուազելէն առաջ, երկրին միւս ծայրը ապագրիչին ձեռաց մէջն է իր երկար բանախօսութիւնը։ Ասոնց հետ բաղդատելով, սովորական գործերու յիշուելու իսկ չեն արժան, թէպէտ և թղթատունը կը հրամայէ 15.000 մղոն հեռաւորութիւն ունեցող գծերու վրայ։

Ընթերցողն բնական է արդ հարցնէ թէ այսքան գործ տեսնելու համար Անգլիական թղթատունը քանի՞ պաշտօնեայ կը գործածէ և քանի՞ բաժանումներ ունի։ 1854ին Անգլիական թղթատունն ունէր 22.000 պաշտօնեայ։ իսկ արդ, ամբողջ բանակ մը կը տեսնէ նորա գործերը։ Դոցա թիւը կը հասնի ընդ ամենը 108 000ի և 18 000 բաժանումներ ունի։ Գալով զուտ հասութիւնից, առանց մանրամասնութեանց մէջ մտնելու, ըսենք վերջին տարուոյն զուտ չահն է, ըստ Թ։ի՝ 3.419.000 ոսկի։

Այսպէս յիսուն տարուան մէջ թղթատարային թղթակցութիւնն աճած է Անգլիոյ մէջ 14 անգամ, իրաց առեալ ժողովրդեան ամէն դասու ընծայած գիւրութիւնները, լինելով միանգամայն նորա սեղանաւորն և միջնորդն։ Ահա այդ յօրելեանն ըստ արժանւոյն տօնելու համար էր որ յունվ։ 15ին Հոլլոյտնի ճաշարանը կը ժողովէր արդի և նախկին թղթատարային տնօրէնները, բարձր պաշտօնեայներն, որոց մէջ կը գտնուէր նաև Բիրսքն Հիլ, որդի Ռոուլէնտ Հիլի։ Սոյն բարերարին անուան բաժակաճառեր և երկար բանախօսութիւններ տեղի ունեցած են յորս իւրաքանչիւրն հանած է ի վեր Ռոուլէնտ Հիլի գործին մեծութիւնը, նորա գծուարութիւններն և այն խիզախ ոգին որով կարողացած է, գիտցելով ամէն հեգնական ակնարկութեանց և բնդդիմութեանց, ի գլուխ հանել և ընդունել տալ իր աշխարհաշէն մտքանորոգութիւնն։ Ի յիշատակ երախտագիտութեան մասնաւոր հանգանակութեամբ կանգնած են ի Լոնտոն Սըր Ռոուլէնտ Հիլի արձանն։

Ցիչենք սատ թէ Սըր Ռոուլէնտ Հիլ ազգատ գիւղական վարժապետի մը որդին էր։ Ինն տարեկան հասակին կորսնցուց հայրն և մնաւնուեցաւ իր այրի մոր հետ սոսկալի չքաւորութեան։ Մայրը գաւառէն կ'ոտպաէր նամակի մը, սակայն նորա սակագինը վճարելու անկարող լինելով, ինքն էր որ գնաց ծախելու երեք չիլինի հին հագուստներն։ Այդ փոքր գէպքը չելաւ երբէք մտքէն, ահա մասամբ մը գտա է որ այնուհետեւ կը պարտի 10 տարեգլխոց թղթադրոչմին ստեղծումն։

Վերջացնենք սոյն երկար յոգուածը մաղթելով որ մեր Միջազգային թղթատարային վարչութիւնն եւս Անգլիոյ օրինակին հետեւելով չը զլանայ ձեռք առնուլ ժողովրդեան օգտակար լինելու նմանօրինակ հնարքներ։

ՄԿՐՏԻՉ Կ։ ՇԱՀՆԱԶԱՐ

ԱԶԴ։ ՕՍՄ։ ՀԱՆՐ։ ՊԱՐՏՈՒԹ

Օսմ։ Հանր։ Պարտուց Իզմիրի Նէզարէթն ամբարդի գրած է Իզմիրի և Վարբայի ձկնարաններուն, ինչպէս և Տալեանները տրոց վարձակալութիւնը, կա՛մ ամբողջութեամբ կա՛մ մասամբ, չորս տարուան տեւողութեան համար, սկսեալ 1306 մարտ ամսէն մինչեւ 1309 փետրուար 28։ Այդ ձկնարաններն են Ենիքալա, Բուսմա, Բըր-Տէնիզ, Զաքալ Պուրնու, Զիլ Ազմաք և Իւքի Բէտիզ, որոց տրոց վարձակալութիւնը կուտարի ներկայ տարւոյս փետրուարին։

Այս ամբարդին մասնակցիլ ուզողներ անձինք կը հրաւիրուին դիմել նոյն Նէզարէթին։

8 յունվ։ 1890 2—3

ԲԺԻՇԿ ՇԲԼԻԲԻՐԻ

ԱՌՈՂՋԱԲԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ԲԺՇԿԱԿԱՆ

ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶՈՒԹԻՒՆ

ԱԴԱՆՑ ԳՈՐԾԵՐԷ

Արանց, կանանց եւ տղայոց համար

45 Պ։ՏԿԵՐԻՎ,

ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ Վ։ Ց։ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

Անհատական գիրք մը՝ որ թէ՛ առողջին և թէ՛ հիւանդին մեծագոյնին պիտանի է։

Առողջ եւ, կ'ուզե՞ս առողջութիւնդ մշտապէս ունել և միշտ կոյտուս տարիլ, կը փափաքի՞ս մանչ և աղջիկ տղայոց մարմնոյ զբաղցնել, հետեւէ՛ Գեղամանցի բժիշկ Շբէլիրի, և նորա 37ոյ տարեւոր շրջաբերեալներն ի գործ դնել տուր։

Հիւանդ եւ, կուրծքդ, գլուխդ կը ցաւի և կամ ընչաղդելութիւն, մանչամտութիւն, մեղամտութիւն, անդամալուծութիւն, թուլութիւն, գլուխդարձութիւն, թոքերու սակաւութիւն, որովայնի պնդութիւն, թանչք, երեսպատրաստութիւն ունի՞ս, չանա ճշգրտութեամբ գործադրել գեղամանցի բժիշկին պատուէրներն։

Գնածառի Պարզարեան գրատունն և ամէն գրավաճառաց քով ի գին 5 դրշ։ Դպրոցաց համար 0/0 20 զեղչ։ 281 2—6

ՏՈՒԲԹ։ Ս։ ԱՐԱՊԵԱՆ

Բարիզու բժշկական համալսարանէն վկայեալ Տոքթ։ Ս։ Արապեան իրեն մասնաւոր ճիգ ընարած է օրամի և կուրծքի հիւանդութիւնները։ Սոյն հիւանդութիւններու Բարիզ բրոնիչսէօր Բոթէնի մասնաբաժնին մէջ մասնաւոր խնամքով ուսումնասիրած է և 12 տարիներէ հետէ յարատեւ այդ հիւանդութեանց վրայ կ'աշխատի։

Այս հիւանդութեանց մասնաւոր ուսումը միւս հիւանդութեանց վրայ կատարեալ հմտութեան պէտք ունի և Տեարք բժիշկք գիտեն թէ երբեմն որչափ դժուար է անոնց ախտաբանական պատճառները գտնել։

Ուստի կը յուսայ թէ դժուարակնճիռ պարագայից մէջ Տրք։ բժիշկք իրեն խորհրդակցութեան ալ դիմել պիտի բարեհաճին։

Գիւղաքաղաք յամախորդաց գիւրութեան համար երկուշաբթի և հինգշաբթի օրերը ժամը 8էն 10ը կամուրջի դիմաց Բիւշիւկեան դեղատունը պիտի գտնուի, Գալաթական յամախորդաց համար Մուսալլա ճամբուն յատուկ տուն վարձած է ուր ուրբաթ օրերը կէս օրէն վերջը հիւանդները ձրիաբար կ'ընդունի։ 51 13—16

ՀԱՅ ԹԷՅԱՎԱՃԱՌ

Կ։ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ և Ց։ ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

10 ՃԷԼԼ-պէշ խանի տակը 10

ՋԻՆԱՍՏԱՆԻ, ՃԱՎԱՅԻ ԵՒ ՀՈԼԱՆԴԱՅԻ

ԸՆՏԻՐ ԵՒ ԱԽՈՐԺԱՀԱՄ ԹԷՅԵՐ

Վաճառատունս իւր հաստատութենէն ի վեր իւր ուղղութեամբ, պատուաւորութեամբ և անխարդախ գործառնութեամբ ստացած հռչակս, թէ գաւառներու մէջ և թէ յաստիս խիստ չատ յամախորդներ գոհ ըրած է։

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՔ

ՄԵՆ ԵՒ ՓՈՔՐ ՊԱՆԱԽՈՒԹԵԱՄԲ

ԳԻՆԵՐԸ ՁԱՓԱՒՈՐ 52

ՍԻՈՎԻ ՄՕՏԻՒ ՁԵԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ։ Պոլիս։ 25 սեպտեմբեր 188

Պարոնայք Սեպ և Պոստ,

Յարմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սեպագի Օշարակը։ Մինչ չատ արդիւնքներ ունենալով մանկամարդ խուլերին և անարձանութեան հիւանդութեանց քան. Ձի մը գեղեցիկ մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հանգոյ և յաջող պատրաստութիւնը մեր նոթամեծար համբաւելու է Մորու մէջ ալ ինչն և կը յանձնարարեմ զայն։

Տ։ Ա։ ԱՆՏՐԻԱՍԻՍ

Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

ԻԼԱՆ

ԹԱՂԻՆԷԻ ԹԱՍՍԱՆ ՇՈՒՀԱՆԷ

Էրզրում անպարը իշիւն ալրնաճաղ Ֆուրնիկ Ֆրէտերիք իսարմանէթի մեմ իւէ թավուզ բիլիճ վէ սայիրէնին միւնադասասրնա պաշլանաճաղրնան թալիպ օլանլարքն բազար վէ չարշէնպիհ կիւնլէրի Թաղինէի Թասսան Շահանէյէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

11 քեանունի սանի 305

241 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊՐ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Միւպարեա օլունաճաղ օն պին ատէտ ճէտիտ չուվալրն պէհէրի տէօրթ զուրուշ զէշ փարայա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ քեանունի սանի բուտինին օն իւշինճիւ կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթասընա թալիպ օլանլարքն մնգամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

11 քեանունի սանի 1890

Նո։ 5 206

ԻԼԱՆ

ՊԱՊՐ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Կիւվեզ եիւն զայթան եիրմի պէշ պին մէթրօ, պէհէրի սէքիզ պուչուք փարայա։

Կիւվեզ տիկէր նէվ օն պին մէթրօ, պէհէրի տօգուզ պուչուք փարայա։

Սըզ գանավաչօ եիրմի պին մէթրօ, պէհէրի իքի պուչուք զուրուչա։

Անգլատ զապիթ չուհասը պին մէթրօ։

Ալ վէ կիւվեզ Սագսօնիա չուհասը իքի պին մէթրօ։

Սիվրիհիսարքեարի եիւն չօրապ օն պին ատէթ, պէհէրի իւչ զուրուչ եէտի փարայա։

Աթարլրզ պօյալը ամէրիգան եէտի եիւզ թօփ, պէհէրի եէթմիշ պիշ զուրուչա։

Եիրմի ալթը գալէմ ալթատան իպարէթ սարրաճ թագըմը եիւզ եիրմի թագըմ, պէհէրի թագըմը իւչ եիւզ գըրդ զուրուչա։

Նիզամիյէ էլպիսէ վէ Սարրաճխանէ անպալարը իչուն միւնադասայա գօնուլան պարատէ մուրագամ եէտի գալէմ էշեանրն քեանունի սանինին օնպէշինճի կիւնի գարարը գաթիէրի վիրիլուպ իրթէսի կիւնի վուգու զուլաճաղ եէզտէ պէշ թէնգիլաթալարը տախի գապալ օլունաճաղրնան իթայա թալիպ օլանլարքն մնգամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

11 քեանունի սանի 1890 207

Նո։ 6 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊՐ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Ֆէս ֆապրիգայի հիւմայունը օճագլարընան պիր սէնէտէ հասալ օլանաճաղ քիւլտէն չըգարըլաճաղ մընքը քէսմիւրի եիրմի լիրայա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ պէշ կիւնէ գատար իհալէսի իճրա օլունաճաղրնան զամմ իլէ իչթիրայա թալիպ օլանլարքն մնգամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

11 քեանունի սանի 1890 205

Նո։ 4 3—3

Արտօ

ԺՕՐԺ ԷՖԹԻՄԻԱՏԻՍ

Պոլիս Աշրը Էֆէնտի խանի ներքև Թիւ 47

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՀՈՎԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Համանոցներու յատուկ Օ ԲՈՊԻՆՈՆ մեքենան Տիւնեարդիը, Գ. Ժորժ Էֆթիմիատիս, կը ծանուցանէ իւր բարեմիտ յաճախորդաց և պատուական հասարակութեան թէ Աշրը Էֆէնտի խանին ներքև գտնուած իւր Թիւ 15 մեքենանոցն, ամբողջ տարրակներով ուրիշի փոխանցած և Նոյն խանի ներքև Թիւ 47 վաճառատուն բացած է։ Այս նոր վաճառատան մէջ կը գտնուին թէ՛ արանց և թէ կանանց համար ամեն տեսակ մետաքսեղէն ու բրդեղէն հովանոցներ, բրդեայ գուլպաներ, Ֆանէլաներ, թարգօ տարատեսակներ, ձեռաց սրբիչներ, անձեռոցներ, թաւլիներ և այլ այդ կարգի տարրակներ բոլորն ալ իսկ դիւրամատչելի գնով։ 44

ԳԱԼԻՄԼԷՆԻ ԳԻՆԻՆ հիշատակեալ և կազդուրիչ ըմպելի մ'է, բաղկացեալ լարգոյի գինիէ, և Լիպիգի մսի հիւթէ և Պայթի հիւթէ, կազմելով այդպէս անուշանոյշ, զօրաւոր և գրգռիչ խառնուրդ մը, որ թէ առողջ և թէ անկար մարդոց համար լաւ է հաւասարապէս։

Բժշկական հանդիսարանն հաւանած է նմա և բազմաթիւ նշանաւոր բժիշկներէ յանձնարարեալ է։ Հ. Ա. Րէ Ամելի Բժիշկն գրեալ են իրենց վկայութիւններն։ Այս կը թարգմանենք վերոյգրեալներն տարբեր

Թ. ԲԼԷՃԻՆԱԼՏ ՃՈՆԷՍԻ Պ. Բ. Ա. Ս. Լ. Լ. Մ. Բ. Ս. Բ. Հ. ԵՒ ԸՆԿ.

26, Լոր Բոա և 24 Համիլթըն Պրէսէյ

Պրք. ընթիա, 2 սեպտեմբեր 1889

Պարոնայք — Ի նկատ առնելով խորագոյն մտցման մը հանած գանգատն լուրերը, կը փափաքիմ յայտնապէս գրագրել ձեզ թէ օրէցօր դոհ եմ ձեր Մոի և Մայթի պատասխանութենէն։ դանի քանի անգամներ տեսած եմ սաստ առողջարար ազդեցութիւն ալն հիւանդութեանց վրայ որոց համար դրուած եմ դայն, և թէ ինչ պարագայից մէջ ձեռք բերած եմ հրաշալի արդիւնքներ զոր պարզ գինեն (առանց մնալի) չպիտի կրնար տալ։

Ընդունիցէք, և այլն և այլն։

Թ. ԲԼԷՃԻՆԱԼՏ ՃՈՆԷՍ

Ի վերջոյ, մարդասէրներու գլխաւոր բժիշկը կերմանպէս յանձնարարած եմ դայն։

Հարցնել ԳԱԼԻՄԼԷՆԻ ԳԻՆԻՆ Լիպիգի մսի և Մայթի խառնուրդով, գեղեցիկ կնիքներն։ Գինեվաճառ ասորագրեալն, մինչ գործակալ ի Թուրքիա Գալատիոյ գործարանին Ս. ՃՈՐՃ Նորուրլ և Լտմած։

ԷՄՄԱՆՈՒԷԼ ԳԱԼԻՈՒԱՆԱ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ, պատկանողներ քով, կայսրան Ղալաթիա-Շէյլիի Թրամուէյից Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա 80

ՀԱՐԱՆԵԿԱՆ ԽՈՒՂԱՅԻՆՈՒԹԻՒՆՔ.

ԳԵՂԵՑԿԱՅՈՒՆՈՎ, ՄԵՐՄՈՆՈՎ ԳՈՅՆԷ, ՍԻՐՏ ԽՈՒՂԱՅԻՆՈՒԹԻՒՆ, ՄԻՀՏ ԹԷՐՄ։

Ընդամենն մը փորձ պիտի համոզէ ամեն Տիկին թէ օրէցօր գերազանց է այս ուրիշ ամեն հեղուկներէ և բազմաթիւ մոլեներէ։ Բացին անգամ գործածելէն ալ, որ քանի մը վայրկեանի գործ է, պիտի տեսնուի խնդն որ երեսը, վիզը, թեւերը և ձեռուընները պիտի առնուն անոյշ փափկութիւն մը և մարմարիոնի փայլ, հանդերձ շուշանի և վարդի գունով և բուրմամբ։ Ապագոնի գրգռիչ յատկութիւնները զէ հանդարտեցունէ։ Ինչեռ կ'ընէ մարթի սեռը, երեսի և ձեռքի ցաները, արևայրուքը, և ուրիշ ամեն բրատութիւն և թծաւորութիւն։ Եւ աս ամեն բանով անկարելի կ'ընէ մտանել թէ արհեստով գեղեցկացուածէ։

Գվլաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Soutnampton Row). Ասիրաց Բարիզ ու Նիս։ Եղեք։ Գրգռիչ ուրիշ ապրանքներու, անոյշ իւղագործներու և անգղիացի դեղագործներու քով։

Կը վաճառուի Ֆրանկիք Եղբարց Բրիստոլական դեղարանը. 435 Մեծ փողոց Բերա, Կոմոն Թարաանա, Գալաթիա, Սիւէք Քարտերքրմ 95 և 97. Քիւչիւքլան Եղբարց քով 77 Էրէն Լոնտրա,— 31 Նէրկի Համի և 483 Մեծ փողոց Բերայի, և Իպիսոնի քով Բերա Մեծ փողոց Թիւ 428։ 18

HUILE DE HOGG

ՄՕՐԻՒ ՉԿԱՆ ԲՆԱԿԱՆ ԻՒՂ.

Որոյ ազդեցութիւնն հաստատուած է 25 էն աւելի տարիներու փորձով հետեւեալ հիւանդութեանց համար. կուրծքի հիւանդութիւն, թոքախտ, թոքաբորբ, հիւանդութիւն, հազրուխ, յամառ հազ, խոյլ, աւշային գեղձերու ուռայցներ. մարթի հիւանդութիւնք, սրբելուն, սպիտակ դաշտան, ընդհանուր տկարութիւն և այլն. նաև տկար և փափկակազմ տղաքներուն զօրացնելու համար շատ դիւրաւ կը խմուի։

Օգուտաւոր է սովորական իւղերէն և մանաւանդ անոնցմէ որ շահաբերական նպատակներով բնական իւղերու տեղ և իբրեւ թէ անոնց մէջ աւելի ազդութիւն և ախորժ համ տալու համար շինուած են։ Այն իւղերն ուրիշներուն չեն ճառասեր բայց միայն ստամոքսը ընդունայն զզուելու և հոգնեցնելու. երբեմն շատ վտանգաւոր ևս կրնան ըլլալ։

Բնական և զուտ ձկան իւղ գտնելու ապահովութեան համար պէտք է գտնել ՀՕԿԻ ԻՒՂ. որ եռանկիւնի շուշտով կը ծախուի։ Պահանջել Օ. Հ. անունը և բարիզի բժշկական Ակադեմիոյն քիմիական զորօց գլուխ Պ. Լ. ռանէօքի վկայութիւնը որ իւրաքանչիւր շիշի էթիկէթին վրայ կը գտնուի։ Տէլլա Սուտայի և այլ Պոլսոյ համբաւաւոր դեղավաճառագործով կը գտնուի։ 1883 տարւոյ յունուար 1 էն սկսեալ Հոկի մորիւ ձկան բնական իւղի շիշերուն էթիքէթներուն վրայ Գաղիոյ կառաւարութեան նշան պիտի գտնուի ուրեմն այս մասին ուշադրութիւն դրօշաբանի նշանը։ ընելու։

Դարմանի հաստատ մեթոդ

Դ. Գ. ՏԱՆԷՅՈ, Պոլիս 693

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԴԱՌԱՒԻՄԱՆ ԵՒ Գ. ՅԱՄՊԻՐԿԻ

Ղալաթիա Գէօյիւք Միլլէի խան. Մեր գրասենեակն վերի վաճառատան վերայի յարկը

Մոյն վաճառատան մէջ խիստ ածան գներով կը վաճառուին ամեն տեսակ ճերմակեղէններ, կանանց համար կրկնոցներ, տղայոց համար հագուստներ, կէս չրջազգեստներ, քուսէներ, օժտի համար ճերմակեղէններ, բանուածքներ, բազմատեսակ գուլպաներ, Քէպկինակներ և այլ այս տեսակ ապրանքներ։

Այս ապրանքներ, որոց ամենքն ալ լաւ տեսակէ են, կը վաճառուին թէ՛ փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ։

Այս ապրանքներ կը պատրաստուին Վիէննայի և Գերմանիի յատուկ գործարանաց մէջ։ Նոյնպէս Անգլիան, Խոլիանդան և եւրոպական ուրիշ երկիրներէ եւս ապրանքներ կը բերուին։

Գաւառաներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին եթէ փոխարէնը փոխառակագրով և կամ թղթատարական գրոշմով գրկուի։

Զը հաճուած ապրանքները ետ կ'առնուին և առակը ետ կը տրուի գնոյցեալ փոխադրութեան ծախքը։ 101

ԼՈԳԱՐԱՆՆԵՐՆ ՀԵՇՏԱԲՈՅՐ ԿԸ ԽՆԿՈՒԻՆ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ԱՂԵՐՈՎ

Լոգարանի եւ արդուզարդի համար

Այս ազերը, առողջապահական մեծ յատկութիւններ ունենալով, շատ անուշ կ'բնեն լարն և հնչաւորագոյն հատ մը կուտան նմա։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ԱՂԵՐԸ անմնան ապրեցուցութիւն ունին գեղեցկացնելու և պատրաստելու համար մարթը, թուչունների ընծայելով շողն, և գոյնին տայով գեղ ու թարմութիւն։

Արեւելեան Անուշահոտ Ազերը գործածելու են ՀԻՒԱՆԴԱՑ ՍԵՆԵԿԻՆ ՄԷՋ. զի կը նպաստեն զայն զովացնելու և հանգչեցնելու։

Այս ազերուն հակառակներ յատկութիւնները շատ ազատորէն են մարթի հիւանդութեանց։

Ս. ԲՐԻ Վ. ԱՏՕ և ԸՆԿ. 27, Ֆիուրի Ստ. Լոնտոն

Դիմել առ միակ գործակալն ի Թուրքիա

ԷՄՄԱՆՈՒԷԼ ԳԱԼԻՈՒԱՆԱ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ, պատկանողներ քով, կայսրան Ղալաթիա-Շէյլիի Թրամուէյից 68։

THE CROWN PERFUMERY COMPANY

ՀՈՏԱԼԻՏ ՆԻՒԹՈՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆՔ ԼՈՆՏՈՆԻ «ԹԱԴ» ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Այս գեղացուցիչներն շատ խիստ են, և անքաղցուելի են լրբութեան առատութիւնն և տեւականութիւնն։ Աւտարի անունով մեկ քանիին անուններն։

ԹԻՆԵԿԼ ՎՈՒՏ (Թանկագին փայտ)	ՄԱԳՆՈԼԻԱ
ՎԻՈՏ ՎԻՈԼԷԹ (Մանուշակ անուտատ)	ՃՈՒԹԻ ԳԼԷՊ
ԼԻԼԻ ՕՎ, ՏՇԷ ՎԱԼԼԷՅ (Շուշան հովտաց)	ԻՍ· ՊՈՒԳԷ
ՀՈՒԱՅԹ ՐՈԶ (Ճերմակ վարդ)	ՄԱՐԿԱՐԻԹ
ԳՐԷՊ ԷՅՆԼ, ՊԼՈՍՍԷՄ	ԻԼԱՆ ԻԼԱՆ
ՀՈՒԱՅԹ ՀԷԼԻՈԹՐՈՊ	ՕՐՄՈՆԴԱԿՈՒ
ՍՊԱՏԱՅ ՄՈՒԹԻ	

Այս և այլպէս ուրիշ հոտաւետ նիւթեր մեծ հոչակ հանած են Լուսաւորեալ ազգաց։ Ազնուականութեան և բարձր գասուց մէջ, իրենց հոտին փափկութեան և տեւականութեան համար։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԳԱԼՈՆԻՆ ՋՈՒՐ։ Ուրիշ ոչ է գործածուածներէ եկածէն գերազանց։ Մեկ փոքր մասն կը բաւէ։

ՕՐԱԼԻՆ ՓՈՇԻ ԳԼԻՄԻՐԻ ՀԱՄԱՐ։ Այս փոշին լաւ է դրուած մարմնոյ հիմա բոյոր գործածուածներուն անոյշ և բծաւորուած ազնուականութեանն և բարձր գասուն։ Դիմելու գոյնին փոփոխութիւն կուտայ, առանց հետք թողու, մարթը կը պահպանէ արեւուն, հովին, և փշրիչները կ'արգիլէ։

Կեղծիքներն զգուշանալու համար, պէտք է գիտել միայն Գալոյ միակ գործակալին ԷՄՄԱՆՈՒԷԼ ԳԱԼԻՈՒԱՆԱ

62 Անգլիական ընդհանուր մթերանոց

Թիւ 95 և 97, Եիւքսակ Գալաթրըմ, Թրամուէյից կայսրանին մօտ, Վայվոտայի պահականոցին կից։

Ա. ՄԱՅԵՐ ԵՒ ԸՆԿ.

Բերա, Թիւնէլի Տրապարակ և Պոլիս, Կամուրջին գլուխը

Զմրան համար մեծ քանակութեամբ

Նոր հանդերձներ եկած են

ԶԱՓԱԶԱՆՑ ԱԺԱՆ ԳՆԵՐՈՎ

ԳԼՈՒԽԱՐԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՐԻԶԵԱՆ ՆՈՐ ԱՊՐԱՆԱՑ

ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ 287

EMULSION SCOTT

(ԱԳՈՊԻ ՕՐԷՔԱԿ)

ՄՈՐԻՒ ՉԿԱՆ ՅՈՒՏ ԻՒՂ.

Իբրեւ ոչ ալ ոչ ոչ ոչոյով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԿՈՏԻ և ՊՕՈՒՆԻ։

Ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններն զուտ։ Հրաշալի դեղերու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը

Կը բուժէ անարիւնութիւնը

Կը բուժէ խոյլերը

Կը բուժէ հազը, ցրտաւութիւնները

Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը

Կը բուժէ մանկանց ճոզաձութիւնը

Բժիշկներն ընդունուած է։ ախորժ համ ու հոտ ունի, գեղեցամարս է, և ամենեն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակալատեղի Ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԻԷՐ ԵՒ ՀԻՐՇԷԼ 84

ՆՈՒԲԻԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Խիստ յարմար է ներկելու համար կոշիկներն որք առաջին անգամն կը փայլին, առանց խոզանելու պէտք ունենալու։ Այս փայլն, որ նշանաւոր դիմադրութիւն մ'ունի, ամրագոյն շրջանի մը կը տեւէ։ Կոշիկներն անխափանելի կ'ընէ ջուրի և խոնաւութեան։ Տեղը կամ ուրիշ ապեղութիւնները գիւրաւ կը վերցուին թրջած լաթով մը, առանց փոխելու ներկն փայլը կամ գոյնը։

Այս ներկը կը յարմարի այսանց և կանանց ամեն տեսակ կոշիկներու։ Կարելի է գործածել զանձ նոր դարձնելու համար մամիրդութեան կաշեաձուները։

Գործածման եղանակ։ Ներկելի առաջ՝ նի խոնաւով սրբել, այնպես որ հին ներկին հետք չմնայ։ Ապա փայլուն հեղուկին թաց, կամ՝ ոգեաթի տարով մը կամ՝ վրձնով։ Թրջուած մասերն՝ ոչինչ թանձն կը չարնայ։

Զգուշանալ հեղուկներն։

Ընդհանուր հեղրամասերն է ԷՄՄԱՆՈՒԷԼ ԳԱԼԻՈՒԱՆԱ. Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վայվոտայ, պահականոցի քով, կայսրան Ղալաթիա-Շէյլիի Թրամուէյից, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 67

ԵԹԷ ԿՐ ՀԱՃԱՔ

ԱՌԷՔ ՄԻԱՑՆ ԺԷՊՕՏԷԼԻ ԲԱՍՊԻՅԼՆԵՐՆ

ՆՈՒԱՎԵՒՈՅ ՄԱԲՈՒՐ ԽԱՅԹՂԱՆՈՎ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱՆ

Որք շնչուելով եւ ուտուելով կը ներգործեն ընդդէմ Հարբուխի, Գրոնշիդի, Դուսմի, Շնչարգելութեան Ձայնի կորկոռման Խուչակատարի եւն։ Ամեն բժիշկք կը յանձնարարեն ԺԷՊՕՏԷԼԻ ԲԱՍՊԻՅԼՆԵՐ ի գործածութիւնն եւ կ'սարգելուն գործածել խայծղանի մել եւ այլ շաքարանատերէն

ԱՆՊԱՏԵՂՈՒԹԻՒՆՔ

Խայծղանի լուսանկարներ։

1. ՄԱՅԱՐԱԿԱՆ ԽՈՂԱՎԱԿԱՆ, ուստից լիքն խայծղանի կարգը և անկանելի զարհուրելի սոր ինքն որդ ինքն մէջ չլուծուելով կ'ելնեն սատմարը կ'ելնան, առանց գոյնի մել խայծղանի հաստոյգներու ընդարձակ խողովակաց որոց սահմանեալ են։

2. ԽՈՂՈՎԱԿԻՆ ԾԱՅՐԻՆ խայծղանի հատորները կը մանեն սատմարի մէջ և զոյն բնաւորութիւնով շարարով և թեւերի նիւթերով, յատակ կը բերեն սատմարի անհանգստութիւններ։

3. ԱՂԻՔԵՆԵՐՈՒՆ մէջ կը բարձրանային այս հատորներու պատճառած անհանգստութիւնք և յատակ կը բերեն թարգուս. Ազերք, Խիթի, Սիրիոնց պատճառած ախիտի, մարդկանի պատճառաւ։

Ա. ՇՆՉԱՓՈՂԵրուն մէջ մարդանի բուսոյնիներու գոյորդներ, ներք մեծապէս կը ներգործեն իրենց առողջարար և կազդուրիչ յատկութեամբ, քանի որ կը շնչուին ու կը ծծուին։

Բ. ԹՈՔԵՐՈՒՆ մէջ մեն մի ընչաւութեան կը հասնին մարդանի բուսոյնիներու գոյորդներն և բնականաբար տարածուելով ամենայն ի գործ կը դնեն իրենց փրկանաւոր ազդեցութիւնը։ (Բարիզի բժշկաց և ամենեն կարոր թերին, կարելի որ Օրիոն տարեկան կը խօսի բարդելու վրայ։ Գ. Մարդանի գորդ մէջեն մը գտած է խայծղանը մանելու համար շնչափոխելու ամենեն նուրբ թեւերուն մէջ, առանց պարուանկու ֆատարար նիւթեր։ Այս պայմաններով խայծղանին ազդեցութիւնն ոչնչան է որ գանի մը բարդիներ կը բաւեն հոգը գարեցնելու։

ԱՌԱՒԵԼՈՒԹԻՒՆՔ

մերոնի բարդիներ։

Ա. ԹՈՔԱՓՈՂԵՐուն մէջ մերանի բարդիներու գոյորդներ, ներք մեծապէս կը ներգործեն իրենց առողջարար և կազդուրիչ յատկութեամբ, քանի որ կը շնչուին ու կը ծծուին։

Բ. ԹՈՔԵՐՈՒՆ մէջ մեն մի ընչաւութեան կը հասնին մարդանի բուսոյնիներու գոյորդներն և բնականաբար տարածուելով ամենայն ի գործ կը դնեն իրենց փրկանաւոր ազդեցութիւնը։ (Բարիզի բժշկաց և ամենեն կարոր թերին, կարելի որ Օրիոն տարեկան կը խօսի բարդելու վրայ։ Գ. Մարդանի գորդ մէջեն մը գտած է խայծղանը մանելու համար շնչափոխելու ամենեն նուրբ թեւերուն մէջ, առանց պարուանկու ֆատարար նիւթեր։ Այս պայմաններով խայծղանին ազդեցութիւնն ոչնչան է որ գանի մը բարդիներ կը բաւեն հոգը գարեցնելու։

ԺԷՊՕՏԷԼԻ ԲԱՍՊԻՅԼՆԵՐՆ տարեցիկ են ամեն անանց որք մարդանի կ'յուսեցնեն, արդեակ ոգի մէջ կ'ուշանին իրենց դարապմանց պատճառաւ ուրիշ ոչ գրգռիչ գոյորդներ և կամ փրկիներ ծծել, ինչպէս Գարծաւորք. Զարդարանք. Կանաչորք. Եղջիւրք. Դեղաբանք. Աանեանաբանք. Քարգիրք. Փուտարարք. Լուսաբերք. Դարանարարք, Երկրաբարարք Գաշանեանք եւ եւ։

Տարին 100.000ի աւելի մարդիկ կը բժշկուին այս Բասդիլներով եւ Գ. ԺԷՊՕՏԷԼ 40.000ի աւելի շնորհակալեաց Նամակ ունի։

ԺԷՊՕՏԷԼԻ Բասդիլներն են իսկ դեղ մակ բարդիներն որք վարձաւորուած են Փարիզ 1873ի Տ. Եղբարքան. Աստուածաշունչի կոչեալ, Նախաբարակաւ որոշուած և լաւ խորհրդ Ամենազգեստաւոր խորհրդ փորձեր. Ենթակա կուտ են, և Ամենայն մէջ թարգմանեալ են կայսերական կառավարութեան կողմէ, բան հաւանութեան բժշկական խորհրդոյ։

Ինքնաշնչիր տոմարի 72 Բարդիներ, Ինդիոս և Մանրաբիլեան բուսնոյներ Ինքնիր հանիս—Հանգիստ բորդ բանի նշանը

Ա. ԺԷՊ ՏԷԼ, գործարան ի Ամեն-Մէնհան, (Պրանսա)

Ի. Գալիա Գան Մարդի Դեղագործանի Մթերանոցն, Դեմ պարանք Ն. Ֆ. Քանգոյ Եղբարք, Թիրեան Նեաւլոս, Թիւնսորիանս, Վիենան Գասարանան, Տ. Մ. Մակիրի, Ա. Գասարարիան, Ա. Գիզարարիան, Նեսարան, և Ընկ. 696

ՖՕՐԹՈՒՆԱ

Ընդհանուր Ապահովագրական Անանուն Ընկերութիւն

Հիմնեալ ի Պերլին յամին 1868

Գրամագլուխ 1.875.000 ֆր.

Պահեստ. գրամ 1.337.000 »

ՏԻՒՍԷԼՏՕՐՖԷՐ

Մովսային, Գետային եւ Ցամաքային ընդհանուր ապահովագրական Ընկերութիւն

Հիմնեալ ի Տիւսէլտորֆ, 1845

Գրամագլուխ. 3.750.000 ֆր.

Պահեստ. գրամ 3.099.367.15

Ընկերութիւնքս որք միացեալ են Կ. Պոլսոյ հրապարակին վրայ, փոխադարձ երաշխաւորութեամբ կ'ապահովագրեն ամեն տեսակ վաճառք և դրամատարարներ, ընդդէմ ծովային, գետային և ցամաքային փոխադրութեան յատկապէս, խիստ չնչաւոր պայմաններով։

ՀԱՆՉԷԱԹԻՇԷ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Հիմնեալ ի Համբուրկ յամին 1874

Գրամագլուխ 3.750.000 ֆր.

Պահեստի գրամ 600.000 »

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի ամեն տեսակ կալուածներ, կարասիք, մթերանոցներու և վաճառատանց մէջ ապրանքներ, ամենաշահաւոր պայմաններով։ 191

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ ուզողներ կը հրաւիրուին դիմել առ ՏԻՐԱՆ Ս. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ, ընդհանուր գործակալ վերոյիշեալ երեք ընկերութեանց. ի Պոլիս, Պաղէ-Գաղիս Բասիմ Փաշա Խան, Թիւ 13 և 14։

ԵԹԷ ԿՐ ՀԱՃԱՔ

ԱՌԷՔ ՄԻԱՑՆ ԺԷՊՕՏԷԼԻ ԲԱՍՊԻՅԼՆԵՐՆ

ՆՈՒԱՎԵՒՈՅ ՄԱԲՈՒՐ ԽԱՅԹՂԱՆՈՎ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱՆ

Որք շնչուելով եւ ուտուելով կը ներգործեն ընդդէմ Հարբուխի, Գրոնշիդի, Դուսմի, Շնչարգելութեան Ձայնի կորկոռման Խուչակատարի եւն։ Ամեն բժիշկք կը յանձնարարեն ԺԷՊՕՏԷԼԻ ԲԱՍՊԻՅԼՆԵՐ ի գործածութիւնն եւ կ'սարգելուն գործածել խայծղանի մել եւ այլ շաքարանատերէն

ԱՆՊԱՏԵՂՈՒԹԻՒՆՔ

Խայծղանի լուսանկարներ։

1. ՄԱՅԱՐԱԿԱՆ ԽՈՂԱՎԱԿԱՆ, ուստից լիքն խայծղանի կարգը և անկանելի զարհուրելի սոր ինքն որդ ինքն մէջ չլուծուելով կ'ելնեն սատմարը կ'ելնան, առանց գոյնի մել խայծղանի հաստոյգներու ընդարձակ խողովակաց որոց սահմանեալ են։

2. ԽՈՂՈՎԱԿԻՆ ԾԱՅՐԻՆ խայծղանի հատորները կը մանեն սատմարի մէջ և զոյն բնաւորութիւնով շարարով և թեւերի նիւթերով, յատակ կը բերեն սատմարի անհանգստութիւններ։

3. ԱՂԻՔԵՆԵՐՈՒՆ մէջ կը բարձրանային այս հատորներու պատճառած անհանգստութիւնք և յատակ կը բերեն թարգուս. Ազերք, Խիթի, Սիրիոնց պատճառաւ ախիտի, մարդկանի պատճառաւ։

ԱՌԱՒԵԼՈՒԹԻՒՆՔ

մերոնի բարդիներ։

Ա. ՇՆՉԱՓՈՂԵրուն մէջ մերանի բարդիներու գոյորդներ, ներք մեծապէս կը ներգործեն իրենց առողջարար և կազդուրիչ յատկութեամբ, քանի որ կը շնչուին ու կը ծծուին։

Բ. ԹՈՔԵՐՈՒՆ մէջ մեն մի ընչաւութեան կը հասնին մարդանի բուսոյնիներու գոյորդներն և բնականաբար տարածուելով ամենայն ի գործ կը դնեն իրենց փրկանաւոր ազդեցութիւնը։ (Բարիզի բժշկաց և ամենեն կարոր թերին, կարելի որ Օրիոն տարեկան կը խօսի բարդելու վրայ։ Գ. Մարդանի գորդ մէջեն մը գտած է խայծղանը մանելու համար շնչափոխելու ամենեն նուրբ թեւերուն մէջ, առանց պարուանկու ֆատարար նիւթեր։ Այս պայմաններով խայծղանին ազդեցութիւնն ոչնչան է որ գանի մը բարդիներ կը բաւեն հոգը գարեցնելու։

ԺԷՊՕՏԷԼԻ ԲԱՍՊԻՅԼՆԵՐՆ տարեցիկ են ամեն անանց որք մարդանի կ'յուսեցնեն, արդեակ ոգի մէջ կ'ուշանին իրենց դարապմանց պատճառաւ ուրիշ ոչ գրգռիչ գոյորդներ և կամ փրկիներ ծծել, ինչպէս Գարծաւորք. Զարդարանք. Կանաչորք. Եղջիւրք. Դեղաբանք. Աանեանաբանք. Քարգիրք. Փուտարարք. Լուսաբերք. Դարանարարք, Երկրաբարարք Գաշանեանք եւ եւ։

Տարին 100.000ի աւելի մարդիկ կը բժշկուին այս Բասդիլներով եւ Գ. ԺԷՊՕՏԷԼ 40.000ի աւելի շնորհակալեաց Նամակ ունի։

ԺԷՊՕՏԷԼԻ Բասդիլներն են իսկ դեղ մակ բարդիներն որք փորձաւորուած են Փարիզ 1873ի Տ. Եղբարքան. Աստուածաշունչի կոչեալ, Նախաբարակաւ որոշուած և լաւ խորհրդ Ամենազգեստաւոր խորհրդ փորձեր. Ենթակա կուտ են, և Ամենայն մէջ թարգմանեալ են կայսերական կառավարութեան կողմէ, բան հաւանութեան բժշկական խորհրդոյ։

Ինքնաշնչիր տոմարի 72 Բարդիներ, Ինդիոս և Մանրաբիլեան բուսնոյներ Ինքնիր հանիս—Հանգիստ բորդ բանի նշանը

Ա. ԺԷՊ ՏԷԼ, գործարան ի Ամեն-Մէնհան, (Պրանսա)

Ի. Գալիա Գան Մարդի Դեղագործանի Մթերանոցն, Դեմ պարանք Ն. Ֆ. Քանգոյ Եղբարք, Թիրեան Նեաւլոս, Թիւնսորիանս, Վիենան Գասարանան, Տ. Մ. Մակիրի, Ա. Գասարարիան, Ա. Գիզարարիան, Նեսարան, և Ընկ. 696

ՄՈԳԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

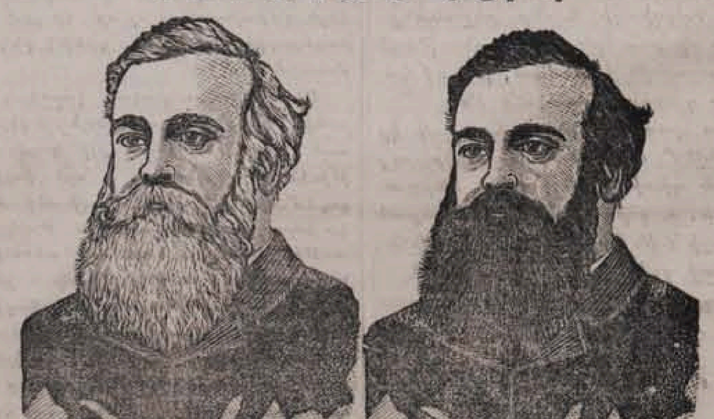

Նոր գիւտ մէկ այս ապերան գոյնը փոխելու համար մէկ երկու ամիսներ, առանց ուրիշ ոչ ոչ դիմելու գործածութեան կամ լուացքի։

ԵՒԳԵՆԵԱԿԱՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԿԱՄ ԲՆԱԿԱՆ ԿԱՏԱՐՈՒԱԼ ՍԵՒԻ

Այս ներկերն բաղադրեալ է միայն արմատներու և խոտերու նիւթէ։ Սպիտակ կամ կարմիր մազերն անմիջապէս կը փոխուին պայծառ շագանակագոյնի կամ թանձր սեւի։ Բաստութիւններէ։ Իւր տատանութիւնն է մազերուն ամենեն բնական երևոյթը տալ և ամենեն ուշադիր դիտողն ի դերև հանել։ Կը կանգնէ հերաց անկումն, գլուխը կը մաքրէ, թեփն կ'հեռացնէ և նոր ոյժ կուտայ մազերու մարթին։ Ուշադրութեամբ կարդալ

ԳՈՐԾԱԾՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Սրուակը երերցնել գործածելի առաջ և փոքր քանակութեամբ հեղուկէն դնել սկաւառակի մը մէջ, մեծ բարակ սպունգի ասնոյով մը կամ այդ հեղուկին մէջ թրջած բարակ թելերով մազերուն վրայ անցուցեալ զանն, այնպէս որ ամբողջ մազերն ներկուին։ Ապա գլուխը բաց պահել մինչև որ չհրազելի չորնան։ Երբոր մազերը մէկ ներկուելով, ուզեր մէկ երկու գործածութեան պէտք ունին, այլոց համար մէկ անգամը բաւ է։ Եթէ մէկ երկու անգամն աւելի գործածուի, գոյնն աւելի թանձր կ'ելլայ։ Ամամը որ ուզուած գոյնը մազերը ներկուած է, գոյն սարիներով պահելու համար կը բաւէ մարդանին և պիտիներուն համար։ Պէտք չկայ գոյնը լուալ գործածելու կամ եռալու։ Ընդհանրապէս վերջին գէնքն և մեռելները լուալու է առ ի զգուշութիւն։

ՄԱՆ. Եթէ ուզուած գոյնը մազերը չներուի մէկ երկու գործածութեանէ ետք, գլուխը ուրուրէ և ի՛նչ մը գլուխով, ապա գլուխն քանի մը անգամ ներկին մէջ թեթևապէս քսելու է այդ ներկին մէջ թեթևապէս քսուած սպունգ մը, և ուզուած ազդեցութիւնն յատկապէս։

ԿԵՂԾՆԵՐԷՆ ԶԳՈՒՇԱՑՆԱՆ

Միակ կնգրանաւորի ԷՄՄԱՆՈՒԷԼ ԳԱԼԻՈՒԱՆԱ. ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ, Վայվոտայ, Պահականոցին քով, կայսրան Ղալաթիա-Շէյլիի Թրամուէյից. Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։